

بهینه‌سازی انرژی در تله دولتی

صفحه ۰۸

کوچ بنگاه‌ها از اقتصاد ایران

آپشن جدید وام ازدواج

طبق اعلام مقامات بانک مرکزی، تا پایان آبان ماه مراحل نهایی این تصمیم انجام خواهد شد....

صفحه ۲

مرکز ثقل تجارت لوزان منطقه

یونس ژانله، رئیس اتاق بازرگانی تبریز در این دیدار به پیشینه تاریخی این شهر در حوزه...

صفحه ۴

مسکن شهرها در دوسناریو

متوسط قیمت کشوری مسکن، بعد از ۳ سال توقف انتشار آمار رسمی، مشخص شد....

صفحه ۶

کوچ بنگاه‌ها از اقتصاد ایران

کریم حسن پور - مهاجرت نیروی کار متخصص در سال‌های اخیر به یک پدیده عادی در کشور تبدیل شده است؛ به شکلی که بسیاری از جوانان از دوره دبیرستان، گزینه تحصیل در سایر کشورها را بررسی می‌کنند.

سپس برای بازگشت کارآفرینانی که مهاجرت کرده‌اند برنامه‌ریزی شود.

بی‌ثباتی: قاتل انگیزه کارآفرینان

شاهین ظهوری، نایب‌رئیس کمیسیون کسب‌وکارهای نوین و دانش‌بنیان اتاق بازرگانی ایران، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به علت مهاجرت کارآفرینان در سال‌های اخیر توضیح داد: یکی از عوامل موثر بر جذب و تولید سرمایه، وجود امنیت است. در نبود امنیت اقتصادی، کارآفرینان انگیزه لازم برای توسعه کسب‌وکار خود را از دست می‌دهند. در کنار امنیت، عواملی مانند بی‌ثباتی در تصمیم‌گیری‌ها نیز نقش مهمی دارند. زیرا نبود تصمیم‌های شفاف و پایدار در حوزه کسب‌وکار موجب می‌شود برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت با خطا همراه شود. در نتیجه، کسب‌وکارها ناچارند بیشتر به برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت روی بیاورند، در حالی‌که یک کسب‌وکار برای ایجاد احساس امنیت و استمرار فعالیت، نیازمند برنامه‌ریزی بلندمدت است. از طرفی، بوروکراسی اداری پیچیده نیز در مهاجرت کارآفرینان نقش دارد. به‌عنوان مثال، سامانه‌های متعددی برای صدور انواع مجوزها ایجاد شده و به دلیل طولانی بودن این فرآیند، کارآفرینان مجبور می‌شوند برای دریافت مجوزهای خود به کارشناسان همان سامانه‌ها مراجعه کنند. در نهایت، زمانی که از نظر اقتصادی امنیت وجود نداشته باشد و در فرآیندهای اداری نیز ثبات و شفافیت کافی برقرار نباشد، کارآفرینان به‌تدریج دلسرد و ناچار به مهاجرت می‌شوند.

ظهوری با اشاره به حوزه‌هایی که بیشترین مهاجرت کارآفرینان در آنها مشاهده می‌شود، عنوان کرد: بیشترین خروج کارآفرینان در بخش‌هایی رخ می‌دهد که فراتر از تأمین حداقل‌های معیشتی مردم فعالیت می‌کنند، به‌ویژه در حوزه‌های دانش‌بنیان و فعالیت‌های مبتنی بر نوآوری که به فضای باثبات، حمایت ساختاری و بازار رقابتی نیاز دارند. در مقابل، کارآفرینانی که در تأمین مایحتاج روزمره مردم فعالیت می‌کنند، همچنان در کشور باقی مانده‌اند. زیرا باید حداقل‌های معیشت مردم تأمین شود. با این حال، بعضی بنگاه‌های فعال در حوزه تأمین حداقل نیازهای مردم نیز در مواردی با رانت‌های متعدد روبه‌رو هستند و از سوی دیگر، چالش‌هایی مانند تعهدات ارزی و نبود بازار آزاد برای صادرکنندگان فشار زیادی بر بخش‌های نوآور وارد می‌کند. این مسائل به افزایش مهاجرت کارآفرینان در بخش‌های پیشرفته‌تر دامن می‌زند. نایب‌رئیس کمیسیون کسب‌وکارهای نوین و دانش‌بنیان اتاق بازرگانی ایران درباره نقش تحریم‌ها و محدودیت‌های ارزی در مهاجرت کارآفرینان تصریح کرد: تحریم‌ها و مشکلات ارزی بی‌تاثیر نیستند، اما آنچه نقش اصلی را ایفا می‌کند، مدیریت اقتصادی است. بازرگانان و تولیدکنندگان باید امکان فعالیت در یک بازار آزاد و شفاف را داشته باشند. هرچند تحریم‌ها ظالمانه‌اند، اما سهم آنها در وضعیت فعلی حدود ۳۰ درصد است و ۷۰ درصد مشکلات به خودتحریمی و سیاست‌گذاری‌های داخلی بازمی‌گردد.

او با اشاره به بحث بیکاری نیروی کار ماهر اظهار کرد: با مهاجرت هر کارآفرین، صدها فرصت شغلی از بین می‌رود. شاید ناترازی‌های اقتصادی با اصلاحات قابل حل باشد، اما ناترازی ناشی از مهاجرت نیروی کار و کارآفرینان ماهر جبران‌پذیر نیست. هنگامی که یک شرکت یا کسب‌وکار به خارج از کشور منتقل می‌شود، ده‌ها نیروی نخبه نیز همراه آن مهاجرت می‌کنند.

نظام مدیریتی ناکارآمد عامل خروج کارآفرینان

یک فعال حوزه تولید که کسب‌وکار خود را به خارج از ایران منتقل کرده، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد»، درباره عوامل موثر بر این تصمیم توضیح داد: شرکت ما یک مجموعه مهندسی، تولیدی و خدماتی است که به ساخت تجهیزات تخصصی و ارائه خدمات به صنایع مادر می‌پردازد. عمده مشتریان ما، یعنی بالغ بر ۹۹ درصد آنها، سازمان‌های دولتی و شبه‌دولتی مانند شرکت‌های پتروشیمی، نفت و کارخانه‌های سیمان و همچنین پیمانکاران این حوزه‌ها هستند. متأسفانه طی دهه اخیر، شاهد افت چشم‌گیر کیفیت در نظام مدیریتی این سازمان‌ها بودیم. این امر ارائه خدمات موثر و کارآمد را برای ما با چالش‌های جدی مواجه کرد. هرچند ما، به‌عنوان یک بنگاه اقتصادی، به دنبال سودآوری هستیم، اما رسالت اصلی خود را در ارائه خدماتی می‌دانیم که ارزشمند و مفید باشد. با این حال، وضعیت فعلی صنایع کلیدی کشور امکان تحقق این هدف را سلب کرده است. در نهایت، با در نظر گرفتن شرایط نامساعد اقتصادی و نبود هیچ‌گونه چشم‌انداز امیدبخشی برای آینده، به این نتیجه رسیدیم که کسب‌وکار خود را به خارج از ایران منتقل کنیم. در چنین سازمان‌هایی، برای پروژه‌های مفید ارزش قائل نمی‌شوند.

به‌تری برای فعالیت اقتصادی کارآفرینان فراهم کرده‌اند. او گفت: کارآفرینانی که برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی خود به سایر کشورها مهاجرت می‌کنند، معمولاً در داخل با مشکلات متعددی روبه‌رو هستند. یکی از مهم‌ترین این مشکلات، فرآیند پیچیده و طولانی اخذ مجوز است. در برخی از کشورها، صدور مجوز معمولاً بین ۱۰ تا ۱۵ روز زمان می‌برد. حتی در صورت وجود مسائل محیط‌زیستی، این فرآیند حداکثر ۴۵ روز طول می‌کشد، اما در ایران، روند اخذ مجوز بسیار زمان‌بر است و مقامیان ناچارند به ده‌ها سازمان و نهاد مختلف مراجعه کنند. علاوه بر این، طی سال‌های اخیر تأمین انرژی هم پایدار نبوده، زیرا واحدهای تولیدی در تابستان با محدودیت برق و در زمستان با محدودیت گاز مواجه می‌شوند. تحریم‌های بین‌المللی هم به عاملی جدی در مهاجرت کارآفرینان تبدیل شده‌اند، زیرا امکان گشایش اعتبار اسنادی وجود ندارد. همچنین مشکلات مربوط به بازگشت ارز، کمبود نیروی کار ماهر، چالش‌های تأمین مالی و سایر موانع، سبب شده‌اند محیط کسب‌وکار در ایران جذابیت خود را از دست بدهد.

وی افزود: در نتیجه، کارآفرینی که توانایی مالی مناسبی دارد، ممکن است ترجیح دهد کسب‌وکار خود را به کشوری دیگر منتقل کند. هرچند ایران زمانی نیروی کار و انرژی ارزان‌تری داشت، اما اکنون انرژی با قیمت جهانی به واحدهای تولیدی عرضه می‌شود و از سوی دیگر، تأمین پایدار آن نیز تضمین شده نیست.

جالبابری در پاسخ به این پرسش که مهاجرت کارآفرینان در کدام حوزه‌ها بیشتر مشاهده می‌شود، گفت: مهاجرت کارآفرینان در حوزه‌های دیجیتال، فناوری اطلاعات، برق و الکترونیک بیش از سایر بخش‌ها دیده می‌شود، اما این روند در صنایع کوچک و متوسط نیز به‌شدت قابل مشاهده است. حتی برخی از افرادی که تنها یک ایده پول‌ساز دارند، ترجیح می‌دهند فعالیت خود را در خارج از ایران آغاز کنند. نکته مهم آن است که تولید در بازار جهانی کاملاً رقابتی است. مهاجرت به کشورهایی مانند ترکیه و امارات این فرصت را به تولیدکنندگان می‌دهد که به بازارهای بین‌المللی متصل شوند و ناگزیر کالاهایی با استانداردها و کیفیت رقابتی تولید کنند. فراهم شدن چنین بستری در ایران بسیار دشوار است و همین موضوع انگیزه مهاجرت را تقویت می‌کند.

نایب‌رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی ایران درباره نقش مهاجرت کارآفرینان در نرخ اشتغال نیروی کار ماهر تصریح کرد: مهاجرت کارآفرینان بدون تردید بر افزایش نرخ بیکاری تأثیر می‌گذارد. بیکاری یکی از مهم‌ترین معضلات اجتماعی است و هر کارآفرین می‌تواند با ایجاد حتی یک شغل، به کاهش آن کمک کند. کوچک‌ترین کارگاه‌های تولیدی معمولاً سه تا پنج نفر را به کار می‌گیرند. بنابراین، خروج هر کارآفرین از کشور به‌طور مستقیم در افزایش بیکاری اثرگذار است.

معنای حمایت از دید کارآفرینان

جالبابری درباره سیاست‌های حمایتی دولت برای جلوگیری از خروج کارآفرینان از کشور عنوان کرد: از نگاه کارآفرینان، «حمایت» زمانی معنا پیدا می‌کند که فضای کسب‌وکار به محیطی مساعد و قابل پیش‌بینی برای فعالیت اقتصادی تبدیل شود. بنابراین، لازم است شاخص‌هایی مانند تأمین مالی، تأمین انرژی، بهبود فرآیندهای اخذ مجوز، رفع بحران نیروی کار ماهر و سایر موانع ساختاری اصلاح شود. دولت و مجموعه حاکمیت نیز باید با استفاده از اختیارات خود برای بهبود محیط کسب‌وکار اقدام کنند. ابتدا باید تلاش شود کارآفرینان موجود در کشور حفظ شوند و

با تداوم وضع نامطلوب اقتصادی، روند جدیدی در اقتصاد ایران مشاهده می‌شود. در سال‌های اخیر، برخی از کارآفرینان بنگاه خود را از ایران به سایر کشورها منتقل کرده‌اند؛ پدیده مذکور به این معناست که فعالان اقتصادی، تولید در کشوری را زبان، فرهنگ و قوانین متفاوت را به مواجهه با «تغییرات هر روزه قوانین و مقررات»، «مشکلات ناشی از تحریم‌ها» و «عدم دسترسی به فناوری روز دنیا» ترجیح می‌دهند. در چنین وضعیتی، بنگاهدارانی که می‌توانستند با ایده‌های خلاقانه خود زمینه را برای رشد اشتغال فراهم کنند، این خدمات را در اختیار شهروندان سایر کشورها قرار می‌دهند. علاوه بر این، ناطمینی کارآفرینانی که با تمام مشکلات، مسیر تولید در ایران را انتخاب کرده بودند، سیگنال بسیار نامطلوبی را به افرادی که در مراحل اولیه فعالیت اقتصادی هستند، منتقل می‌کند. حاتیه سراج: در سال‌های اخیر، یکی از پدیده‌هایی که بیش از هر زمان دیگری در فضای کسب‌وکار مشاهده می‌شود، مهاجرت کارآفرینان است. اگر در سال‌های گذشته نگرانی اصلی معطوف به خروج نیروی کار ماهر و قرار مغزها بود، اکنون این پدیده ابعاد گسترده‌تری یافته و این کارآفرینان هستند که کسب‌وکار خود را به دلیل عوامل متعددی به بی‌پایان اخذ مجوز و سبیل بخشنامه‌های خلق‌الساعه، هر گونه امکان جدی‌تر برای اقتصاد کشور است. زیرا خروج یک کارآفرین صرفاً به معنای از دست رفتن یک فرد متخصص نیست، بلکه به منزله از بین رفتن یک بنگاه مولد، نابودی فرصت‌های شغلی تثبیت‌شده و توقف کامل چرخه سرمایه‌گذاری و نوآوری است.

این موج مهاجرت، حاصل انباشت مجموعه‌ای از موانع ساختاری و فرسایشی است که انگیزه برای ماندن و تولید را به کمترین سطح خود رسانده است. از یک سو، بوروکراسی فلج‌کننده، فرآیندهای پیچیده و بی‌پایان اخذ مجوز و سبیل بخشنامه‌های خلق‌الساعه، هر گونه امکان برنامه‌ریزی بلندمدت را از فعالان اقتصادی سلب کرده است. از سوی دیگر، چالش‌های زیرساختی مانند قطعی‌های مکرر برق و گاز، در کنار بی‌ثباتی در مدیریت و حاکمیت اقتصاد رانته، فضای رقابت سالم را از بین برده و احساس مفید بودن را که مهم‌ترین محرک روانی برای یک کارآفرین است، به‌صورت کلی نابود کرده است.

در کنار این موانع داخلی که به گفته کارشناسان سهم عمده‌ای در وضعیت فعلی دارند، محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های بین‌المللی نیز مزید بر علت شده و دسترسی به بازارهای جهانی، فناوری‌های نوین و تبادلات مالی را تقریباً ناممکن کرده است. در چنین شرایطی، کارآفرینان که زمانی محرک اشتغال بودند، اکنون برای بقا، گریز از فرسودگی و یافتن آرامش روانی و امنیت سرمایه، به ترک وطن می‌اندیشند. در چنین شرایطی، این پرسش ایجاد می‌شود که راهکار جلوگیری از خروج کارآفرینان از کشور چیست؟

کارآفرینان در پیچ‌وخم بوروکراسی

عباس جالبابری، نایب‌رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی ایران، درباره عوامل موثر بر مهاجرت کارآفرینان به سایر کشورها توضیح داد: اکثر کارآفرینان تلاش می‌کنند فعالیت اقتصادی خود را در داخل ایران ادامه دهند، اما شرایط موجود باعث شده بخشی از آنها کسب‌وکار خود را به کشورهای دیگر منتقل کنند. در حال حاضر، فضای کسب‌وکار در ایران نسبت به کشورهایی مانند ترکیه و امارات چندان مساعد نیست. برای نمونه، ایران در شاخص سهولت کسب‌وکار رتبه ۱۲۷ را دارد و به همین دلیل، کشورهایی همچون ترکیه، امارات و قطر شرایط به‌مراتب

بانک مرکزی ترکیه روز یکشنبه مجوز یکی از بزرگ‌ترین بانک‌های پول الکترونیک این کشور را لغو کرد. موسسه پول الکترونیکی که به نام پایارا شناخته می‌شد، از روز پنج‌شنبه عملاً به خدماتش پایان داده شد. از روز جمعه هر فردی که می‌خواست با کارت پایارا خرید کند، متوجه می‌شد که اجازه برداشت به آن کارت داده نمی‌شود. شاید در وهله اول خریدار فکر می‌کرد مشکلی برای کارت یا دستگاه پوز پیش آمده است، اما وقتی وارد اپلیکیشن پایارا می‌شد با اطلاعیه‌ای مواجه می‌شد که دستور بانک مرکزی را منتقل می‌کرد. لغو مجوز پایارا در حال حاضر یکی از اخبار مهمی است که نه فقط در جامعه ترکیه، بلکه در میان سایر کشورها از جمله ایرانی‌ها هم می‌چرخد. پایارا از سال ۱۶ تا ۲۰ با اخذ مجوز از بانک مرکزی ترکیه فعالیت خود را با سرمایه‌ای معادل ۱۰۰ میلیون لیر آغاز کرد.

این موسسه خدمات متعددی را از جمله کیف پول الکترونیک، کارت پرداخت، انتقال وجه، پرداخت قبوض و ارائه آن می‌داد و از آنجا که فقط از طریق اینترنت امکان ثبت‌نام وجود داشت، برای اتباع بیگانه که در مراحل اولیه زندگی در ترکیه، مشکلاتی در باز کردن حساب در بانک‌های رسمی داشتند، بهترین راه برای دریافت حساب مجازی بانکی بود. مهم‌ترین ویژگی پایارا هم این بود که می‌توانستید نه فقط در ترکیه، بلکه در کشورهای دیگر از خدمات بانکی آن استفاده کنید؛ زیرا این موسسه خدمات مسترکارت را هم ارائه می‌داد. شاید به همین خاطر بود که در کمتر از ۵ سال، تعداد کاربران آن به بیش از ۱۰ میلیون نفر و در پایان سال ۲۰۲۴ به بیش از ۲۰ میلیون نفر رسید. آن طور که سایت‌های متعلق به پایارا اعلام کرده بودند، میزان ورود افراد برای گرفتن کارت پایارا به ۷۵۰ هزار نفر در هفته بالغ می‌شد.

شاخص‌هایی که از فعالیت این شرکت اعلام شده، حاکی از گسترش آن است. براساس آخرین آمار، میزان تراکنش‌های این شرکت بالغ بر ۳۱ میلیون تراکنش در ماه بوده و حجم خرید ماهانه آن از طریق پایارا بالغ بر ۹ میلیارد لیر می‌شده است. اما مشکل پایارا از کجا شروع شد؟ در ۲۷ مه سال جاری میلادی، وزارت کشور ترکیه اعلام کرد که ۱۳ نفر از جمله موسس و رئیس شرکت، احمد فاروق بازداشت شده‌اند. دلیل بازداشت هم «تسهیل انتقال مالی برای عملیات قمار غیرقانونی»، «پول‌شویی» و «تشکیل سازمان مجرمانه» اعلام شد. در همان زمان هم خدمات پایارا برای مدت یک هفته متوقف شد، اما بعداً رفع توقیف شد.

همچنین مقامات ترکیه گزارش دادند که دست‌کم بیش از ۶ هزار حساب در پایارا برای فعالیت‌های قمار غیرقانونی استفاده شده‌اند و تراکنش‌هایی به ارزش تقریباً ۱۳ میلیارد لیر ترکیه، معادل ۳۲۰ میلیون دلار از طریق این حساب‌ها انجام شده است. هر چند که در برخی از رسانه‌ها مثل «جمهوریت» که کیفر خواست پایارا بررسی شده، صحبت از میلیاردها دلار هم شده است. به همین خاطر از نگاه برخی رسانه‌ها این بزرگ‌ترین پول‌شویی تاریخ ترکیه بوده است. طی این پرونده، شرکت زیرمجموعه هلندینگ آن یعنی PPR Holding A.Ş. و چند شرکت دیگر تحت نظارت قرار گرفتند و دادگاه TMSF» (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu) را که در واقع «صندوق بیمه سپرده‌های بانکی» هست، به‌عنوان سرپرست منصوب کرد.

اما در ۶ ماه اخیر با بررسی‌هایی که دادگاه انجام داد، بالاخره بانک مرکزی ترکیه در آخر ماه اکتبر مجوز این بانک مجازی را لغو کرد. هرچند که پایارا اعلام کرده است تمام سپرده‌هایی را که در حساب‌های آن هست، به صاحبانش برمی‌گرداند، اما در حال حاضر نگرانی زیادی در میان اتباع سایر کشورها از جمله ایرانی‌ها وجود دارد که چه زمان و چگونه می‌توانند به پول‌های خود که بعضاً تا صدها هزار لیر هم بالغ می‌شود، دست یابند.

مقایسه با ایران

اتحلال پایارا را از چند لحاظ می‌توان با اتحلال بانک آینده که تقریباً هم‌زمان با مقایسه کرد. پایارا مثل آینده دچار ناترازی نشده بود. اصلاً برای این نوع بانک‌ها [مجازی] ناترازی معنا ندارد؛ زیرا به‌دنبال ارائه تسهیلات نیستند. اما برخوری که حاکمیت کرد، قابل مقایسه است. پایارا اقدام به پول‌شویی می‌کرد که حداقل در چارچوب افای‌تی‌آف که همه بانک‌های جهانی موظف به رعایت چارچوب آن هستند، نمی‌گنجد. یعنی قبل از آنکه پایارا یک بحران پولی و اعتباری برای ترکیه فراهم آورد، دولت اقدام به حل آن کرد. در واقع دولت ترکیه با اتمال این دولت‌ها پیش از آنکه ماجرای بانک‌ها به بحران تبدیل شوند که می‌تواند اعتبار سیستم را زیر سوال ببرد یا اعتماد مردم را دچار خدشه کند، اقدام به حل آنها می‌کنند؛ یعنی اعتماد و اعتبار سیستم را مهم‌تر از منافع افراد یا گروه‌ها می‌دانند. اما در ایران ما بانک‌هایی داریم به شدت ناتراز که به ترتیب دچار بحران خواهند شد و مسوولان هم می‌دانند که به زودی سیستم پولی و اعتباری کشور را با بحران مواجه خواهند کرد؛ اما هنگامی که بحران به اوج رسید، وارد عمل می‌شوند؛ یعنی هم اعتماد را خدشه‌دار می‌کنند و هم اعتبار را. مثلاً در مورد همین بانک آینده که بنا به اعتراف بانک مرکزی عامل ۴۲ درصد اضافه‌برداشت از منابع بانک مرکزی بود و عامل رشد ۲۶ درصدی نقدینگی شده بود، اگر بانک یک سال رودت منحل می‌شد، بدون شک الان نرخ تورم [ناشی از عامل نقدینگی پایین‌تر از نرخ موجود بود و این همه فشار بر مردم وارد نمی‌شد. هرچند هنوز بانک‌هایی هستند که بنا بر گزارش‌ها کفایت سرمایه آنها بالای منفی ۲۰۰ درصد است. این نوع بانک‌ها از نگاه اقتصاد جهانی یعنی ورشکسته‌ا

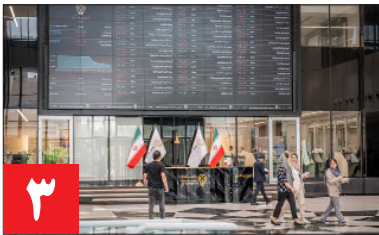
روزنامه سراسری اقتصادی ، اجتماعی

یکشنبه ۲۰ آذر ۱۴۰۴

۲۰ جمادی الثانی ۱۴۴۷ | ۲۳ نوامبر ۲۰۲۵

شماره ۸۰۷

۸۰۰۰ تومان

بورس در اوج تاریخی

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

پرسپولیس واوسمار یک ماه دور از خانه

روزنامهٔ مارزگتساد

یکشنبه ۵ آذر ۱۴۰۴ شماره ۸۵۷۵۷۵

www.marzeghtesad.ir

گزیر ناگزیر بانک آینده

گزیر (فیصله) برگردان مناسبی از واژه «یزولوشن» است و آن عبارت است از حل و فصل مشکلات بانکها، قبل از اینکه مجبور به اعلام ورشکستگی شوند. چرا که اعلام ورشکستگی یک بانک غالباً دشمنوار و بر وضعیت سایر بانکها و در نتیجه اقتصاد کشور تاثیر بسیار نامناسبی خواهد داشت.فرآیند گزیر طبق ماده یک قانون بانک مرکزی مصوب ۱۷ آبان ۱۴۰۲ اینگونه تعریف شده است: «گزیر مجموعه اقداماتی است که تحت راهبری بانک مرکزی به منظور صیقلت از منافع عموم و حفظ ثبات مالی در خصوص موسسات اعتباری که با ناترازی مواجه شده‌اند یا در معرض ورشکستگی قرار گرفته‌اند، در چارچوب قانون اجرا می‌شود.»

بانک آینده با سال‌ها تجربه ناترازی در صورت وضعیت مالی خود و با تاخیر بسیار، سرانجام در تاریخ اول آبان ماه سال ۱۴۰۴ مشمول فرایند گزیر شد. بنابر اعلام بانک مرکزی، بدهی‌های بانک آینده بابت تسهیلات مشتریان، که طبق صورت وضعیت مالی آن در پایان سال ۱۴۰۴ بالغ بر ۲۳۲ همت است به بانک ملی انتقال خواهد یافت.(صورت‌های مالی سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ منتشر نشده است) بدین ترتیب بانک آینده با زیان انباشته‌ای معادل ۲۲۰ همت (در پایان سال ۱۴۰۱- بدون درنظر گرفتن پندهای تحریف و محدودیت گزارش حساساریس) و وجه نقد عملیاتی منفی به مبلغ ۵۷ همت در آن سال، از خطر اعلام ورشکستگی نجات یافت. بنابر مصوبه بانک مرکزی، مسوولیت تسویه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک آینده به عهده صندوق ضمانت سپرده‌ها گذاشته شده است. صندوق ضمانت سپرده‌های سال ۱۳۹۰ در صورت یک نپا‌ه عمودی غیردولتی و شخصیتی مستقل، به منظور تضمین بازپرداخت وجوه متعلق به سپرده گذاران تاسیس شده است. هیات امنای صندوق از رئیس کل بانک مرکزی، وزیر امور اقتصادی، دادستان کل کشور با معاونین آنها و چند عضو دیگر تشکیل می‌شود صندوق توسط هیات‌مدیره‌ای متشکل از یک نفر رئیس، چهار عضو اصلی و یک نفر عضو علی‌البدل که توسط هیات امنای صندوق می‌شود اداره می‌شود.

با اجرای روش گزیر، بانک آینده منحل نشده و در بانک ملی نیز ادغام نشده است، لیکن اداره فعالیت و تصمیم‌گیری در مجامع عمومی آن بانک به صندوق ضمانت سپرده‌ها واگذار شده است. بدین ترتیب در تاریخ گزیر حداقل مبلغ ۳۳۲ همت به دارایی‌های بانک ملی اضافه خواهد شد که باید از محل وصول مطالبات و فروش دارایی‌های بانک آینده تامین شود. در مقابل این دارایی با درجه نقدینگی کم و فوایدی‌ها، مشتریان بانک ملی با درجه نقدشوندگی بالا به میزان ۲۸ درصد افزایش خواهد یافت.

ظاهرا در صورت عدم اصلاح ساختار مالی، پنج بانک دیگر نیز احتمالا در صف انتظار اجرای روش گزیر هستند. نظرات مستمر و به موقع بانک مرکزی بر فعالیت بانک‌ها مانع از تکرار مکانیز گزیر خواهد شد.

تورم آاناتولی در کف ۳٫۵ ساله

نرخ تورم سالانه ترکیه در اکتبر ۲۰۲۵ به ۲۲٫۸۷ درصد رسید، رقمی که نسبت به تورم ۳۳٫۲۹ درصدی ماه قبل کاهش یافته و پایین‌تر از انتظارات بازار (۳۳٫۲ درصد) بود. بالاترین سطح نرخ تورم سالانه این کشور نزدیک به ۸۰ درصد بود و در تورم ماهانه نیز بیش از ۱۳ درصد بوده است. تورم ماه اخیر پایین‌ترین سطح تورم از نوامبر ۲۰۲۱ محسوب می‌شود و نشان می‌دهد روند کاهش فشارهای قیمتی در اقتصاد ترکیه، هرچند کند و همراه با ریسک، همچنان ادامه دارد. بخش زیادی از این کاهش ناشی از افت سرعت رشد قیمتهای تورم‌رَو‌ها ی عمده هزینه‌ای بوده است. برای مثال، تورم مواد غذایی و نوشیدنی‌های غیرالکلی از ۲۶٫۰۶ به ۳۴٫۸۷ درصد کاهش یافت که با توجه به سهم ۲۵ درصدی این گروه در شاخص قیمت مصرف‌کننده، اثر مهمی بر کل تورم دارد. همچنین در بخش مسکن تورم از ۵۱٫۳۶ به ۵۰٫۹۶ درصد، در پوشاک از ۹٫۸ به ۷٫۹۸ درصد، در لوازم خانگی از ۲۹٫۳۲ به ۲۸٫۹ درصد و در حوزه سلامت از ۲۵٫۲۱ به ۲۲٫۰۶ درصد کاهش مشاهده شد. روهای ارتباطات و آموزش نیز کاهش جزئی تورم را تجربه کردند. در مقابل، برخی گروه‌ها همچون حمل‌ونقل، نوشیدنی‌های الکلی و دخلیات و همچنین تفریحات و محصولات و خدمات فرهنگی افزایش مجدد تورم را ثبت کردند. برای نمونه، تورم حمل‌ونقل از ۲۵٫۳ به ۲۷٫۴۳ درصد رسید؛ این بخش شش ۱۷ درصدی در سید تورم ترکیه دارد و نوسانات آن، خصوصا تحت‌تاثیر قیمت انرژی و نرخ ارز، می‌تواند آثار مهمی بر مسیر تورمی بگذارد. از منظر ماهانه نیز شاخص قیمت مصرف‌کننده در اکتبر ۲۵٫۵ درصد رشد کرد که کمتر از عدد ۳۰٫۲۳ درصد ماه قبل و پایین‌تر از انتظار بازار (۲۸ درصد) بود. این موضوع نشان می‌دهد هرچند سطوح تورم بالا است، اما شتاب رشد قیمت‌ها تا حدی کاهش یافته است. برای مقایسه تاریخی باید اشاره کرد میانگین تورم ماهانه ترکیه از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۲۵ حدود ۱۳٫۴ درصد بوده و رکورد بیشترین تورم ماهانه در دسامبر ۲۰۲۱ با رقم ۱۳۵٫۸ درصد ثبت شده است؛ این فاصله نشان می‌دهد سطح فعلی تورم هنوز بسیار بالاتر از روندهای تاریخی است.

تورم تولیدکننده (PPI) نیز به ۲۷ درصد افزایش یافت که بالاتر از رقم ۲۶٫۵۹ درصدی ماه سپتامبر و بالاترین سطح از ژانویه بود. این افزایش تورم تولیدکننده، هرچند محدود، هشداری نسبت به پایداری فشار هزینه‌ها در سمت عرضه است. در تمام بخش‌های اصلی تولید، از جمله معدن، آب، برق و گاز و تولیدات صنعتی رشد قیمت دیده شد.

گروه‌های پتروشیمی و پالایشی بود، گروهی که پس از چند روز خروج پول و اصلاح جزئی، دوباره در کانون توجهات قرار گرفت. تحلیلگران علت افت مقطعی اخیر را سیو سود کوتاه‌مدت سهامداران می‌دانند و معتقدند این گروه‌ها همچنان پتانسیل رشد بنیادی بالایی دارند. به این ترتیب، پالایشی‌ها با جذب ۱۰۸ میلیارد تومان پول حقیقی در صدر گروه‌های مورد توجه قرار گرفتند و محصولات شیمیایی با ۱۶۴ میلیارد تومان ورود نقدینگی حقیقی جایگاه دوم را به خود اختصاص دادند. در کنار آنها، دارویی‌ها نیز با حضور مستمر در جمع پنج گروه برتر جذب پول حقیقی، عملا به یکی از گروه‌های طلایی بازار تبدیل شده‌اند. تحلیلگران دلیل این روند را در گزارش‌های شش‌ماهه مطلوب شرکت‌ها و همزمانی با فصل اوج تقاضا در بازار دارو می‌دانند.

در میان گروه‌های ریالی نیز بانکی‌ها دوباره جان گرفتند. پس از چند روز خروج پول، این گروه دیروز موفق به جذب ۴۰ میلیارد تومان نقدینگی حقیقی شد و به نوعی به رینگ معاملات بازگشت. در مقابل، گروه‌های محصولات غذایی با ۳۴ میلیارد تومان، خودرو و ساخت قطعات با ۲۶ میلیارد تومان و زراعت با ۶ میلیارد تومان خروج نقدینگی، در صدر فهرست گروه‌های کم‌اقبال قرار گرفتند.

در نقطه مقابل این رشدها، صندوق‌های سرمایه‌گذاری سهامی و بخشی روزی بر خسارت را پشت سر گذاشتند. در روزی که تمامی نماگرهای بورسی در اوج بودند، این صندوق‌ها از ابتدای بازار شاهد خروج سرمایه قابل‌توجهی بودند. صندوق‌های سهامی دیروز ۱۲۸ میلیارد تومان خروج پول حقیقی داشتند و صندوق‌های بخشی نیز ۶۳ میلیارد تومان نقدینگی از دست دادند. به باور برخی تحلیلگران، این رفتار محتاطانه ناشی از آینده‌نگری مدیران صندوق‌ها و پرهیز از ریسک اصلاح کوتاه‌مدت بازار است.

با این حال، در سسوی مقابل، تا لحظه نگارش این گزارش صندوق‌های طلا با ورود ۵۰۰ میلیارد تومان نقدینگی و صندوق‌های درآمد ثابت با ۱۲ میلیارد تومان ورود سرمایه عملکردی مثبت داشتند؛ نشانه‌ای از تنوع‌سازی پرتفوی سرمایه‌گذاران در شرایط رشد شاخص‌ها.

به‌طور کلی، عملکرد دیروز بورس تهران از تعادل هوشمندانه میان عرضه و تقاضا حکایت داشت. عبور شاخص از سقف تاریخی، هرچند با افزایش هیجان و سیو سود همراه شد، اما توانست انتظارات مثبت تازه‌ای را در میان فعالان بازار شکل دهد. حالا چشم‌ها به معاملات امروز دوخته شده تا مشخص شود آیا بازار توان حفظ این قله جدید را دارد یا نه.

خبرهای مهم برای بورس دوشنبه

در روز داغ بورس دو خبر نیز بین فعالان بازار دست به دست شد. اول اینکه فریبزیر کریمایی، قائم‌مقام انجمن کارفرمایی صنعت پتروشیمی، اعلام کرد که هنوز وزارت نفت قانع به اصلاح نرخ خوراک صنایع پتروشیمی نشده است. به گفته او، تلاش‌ها بر این است که هاب‌های اروپایی از فرمول قیمت‌گذاری خوراک حذف شوند. کریمایی تأکید کرد که آثار این تصمیم تنها محدود به صورت‌های مالی شرکت‌های پتروشیمی نخواهد بود، بلکه تمام صنایع وابسته به خوراک پتروشیمی را نیز تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. او افزود: «با حذف‌هاب‌های اروپایی، قیمت گاز ایران می‌تواند نسبت به سایر کشورهای تولیدکننده انرژی رقابتی‌تر شود.»

در طرف دیگر شایعه‌ای بانکی – پالایشی در بازار چرخید. گزارش‌های غیررسمی حاکی از آن است که احتمال جمعیت بلوک‌های پالایشی متعلق به بانک‌های بزرگ از جمله صادرات، تجارت و ملت برای واگذاری در بازار مطرح شده است. خبری که تا لحظه نگارش این گزارش تأیید یا تکذیب نشده.

رکورد تاریخی شاخص در شرایطی متفاوت

محمد خبیری‌زاده، تحلیلگر ارشد بازار سرمایه با اشاره به رشد اخیر شاخص کل بورس گفت: «دیروز بازار سرمایه روزی تاریخی را پشت سر گذاشت. شاخص کل توانست رکورد قبلی خود را از نظر ریالی بشکند و به سطح سه‌میلیون و ۲۶۵ هزار واحد برسد. این اتفاق در حالی رخ داد که در مرتبه پیشین که شاخص در این محدوده قرار داشت، نرخ دلار حدود ۸۰ هزار تومان بود. بنابراین هرچند شاخص کل و سهام اثرگذار از منظر ریالی به سقف‌های پیشین نزدیک شده‌اند، اما از نظر دلاری هنوز حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد پایین‌تر از سقف سال ۱۴۰۴ قرار دارند.»

او در ادامه افزود: «پس از ثبت این رکورد، تقاضا در بازار تا حدودی فروکش کرد و هرچه به ساعات پایانی معاملات نزدیک شدیم، عرضه‌ها افزایش یافت. این رفتار اما طبیعی است؛ چراکه بازار برای عبور پایدار از چنین سقفی، معمولاً نیاز به چند مرحله درگیری میان خریداران و فروشندگان دارد تا بتواند این مقاومت را با قدرت پشت سر بگذارد.»

این تحلیلگر بازار سرمایه با اشاره به پایداری ورود نقدینگی به بازار بیان کرد: «تکته مهم این است که جریان پول در بازار همچنان فعال است. این جریان از شهریورماه وارد بازار شد و تاکنون نشانه‌ای از خروج جدی سرمایه دیده نشده است.

حتی در روزهای منفی اخیر نیز نسبت فروشندگان به خریداران تغییر محسوسی نداشت که این نشان می‌دهد نقدینگی جدید به قصد ماندگاری وارد بازار شده است.»

او توضیح داد که بخشی از این نقدینگی از سمت سپرده‌های بانکی و بازار ارز به بورس آمده و بخش دیگری نیز پس از افت بازار طلا و صندوق‌های طلا به سمت سهام حرکت کرده است.

خبیری‌زاد درباره عوامل بنیادی رشد بازار گفت: «برای آنکه بتوانیم با اطمینان از عبور شاخص از سقف‌ها سخن بگوییم، باید به پتانسیل‌های پیش‌روی بازار توجه کرد؛ از جمله رشد کالاهای مصرفی و همراه با افزایش تقاضا، تقاضای صادراتی نیز در بسیاری از صنایع مثبت بوده و حاشیه سود شرکت‌ها در سطحی قرار دارد که قیمت‌های فعلی سهام را توجیه می‌کند. حتی در برخی صنایع، ارزش ذاتی سهام بالاتر از قیمت بازار ارزیابی می‌شود.»

وی افزود: «در منظر انتظارات ارزی نیز فعالان بازار بر این باورند که دولت و بانک مرکزی در نهایت ناچار به تجدیدنظر در سیاست تثبیت نرخ ارز خواهند شد. احتمال دارد شرکت‌های بزرگ، به‌ویژه پتروشیمی‌ها و فولادی‌ها، به بازار دوم (توافقی) منتقل شوند و همین موضوع می‌تواند به رشد درآمدهای ارزی و در نتیجه افزایش ارزش سهام این شرکت‌ها منجر شود.»

او در ادامه به نقش اخبار مثبت صنایع اشاره کرد و گفت: «اخبار متعددی از صنایع مختلف در حال انتشار است. در صنعت پتروشیمی، بحث حذف دو منبع اروپایی از فرمول قیمت‌گذاری گاز مطرح است. هرچند هنوز دولت به‌طور رسمی با آن موافقت نکرده است. در صنعت فولاد، انتقال ارز از بازار توافقی اول به دوم مورد بررسی است و در بخش پالایشی نیز تخفیف در نرخ خوراک مطرح شده است. همچنین در صنعت خودرو، موضوع عرضه در بورس کالا همچنان در حال پیگیری است. تحقق این اخبار می‌تواند به عبور بازار از سقف‌های فعلی کمک کند.»

به گفته خبیری‌زاد، با وجود شرایط مساعد بازار، برخی ریسک‌ها نیز باید مورد توجه قرار گیرد: «ریسک‌های ژئوپلیتیک همچنان از عوامل مهم اثرگذار بر بازار هستند. احتمال بروز درگیری‌های منطقه‌ای، از جمله گمانه‌زنی‌ها درباره تنش‌های جدید در عراق یا با اسرائیل، همچنان ذهن فعالان اقتصادی را مشغول کرده است. از سوی دیگر، بودجه سال ۱۴۰۵ نیز در آستانه ارائه به مجلس است و مشخص نیست دولت چه سیاست‌هایی را در حوزه ارزی و مالی اتخاذ خواهد کرد.»

وی در جمعیت‌های تأکید کرد: «در مجموع، وزن اخبار مثبت در شرایط کنونی بیشتر از اخبار منفی است. نوع گزارش‌های شرکت‌ها و وضعیت جریان نقدینگی نشان می‌دهد حتی اگر اصلاحی در بازار رخ دهد، بسیار محدود و کوتاه‌مدت خواهد بود. بر این اساس، به نظر می‌رسد احتمال رشد بازار در هفته‌های آینده بیش از احتمال درجا زدن یا افت آن باشد.»

او نتیجه‌گیری کرد: «از منظر بنیادی نیز قیمت بسیاری از سهام در سطوح فعلی کاملاً توجیه‌پذیر و در برخی موارد حتی جذاب برای خرید هستند. امیدواریم بازار بتواند این سقف‌های روانی را پشت سر بگذارد و وارد یک روند صعودی پایدار شود.»

در سه هفته اخیر، بازار ارز و طلا با وجود اخبار متعدد از حراج و پیش‌فروش سکه، روندی آرام و پابایت را تجربه کرده است. دلار آزاد در محدوده ۱۰۵ به ۱۱۰ هزار تومان نوسان داشت و در معاملات اخیر با افت جزئی به ۱۰۸ هزار تومان رسید. کاهش هم‌زمان قیمت سکه و طلای ۱۸ عیار نیز نشان می‌دهد سیاست‌های جدید بانک مرکزی در زمینه عرضه و حراج طلا، به‌ویژه دو حراج آبان‌ماه و برنامه پیش‌فروش سکه، توانسته فضای انتظارات بازار را تا حدی کنترل و ثبات نسبی ایجاد کند.

در هفته‌های اخیر، بازار ارز و طلا در مسیر کم نوسان و نسبتاً پابایتی حرکت کرده است. دلار آزاد که در سه هفته گذشته از ۱۰۵ به ۱۱۰ هزار تومان نوسان داشت، در معاملات روز گذشته با افت ۵۴۰ تومانی از ۱۰۸ هزار و ۵۴۰ تومان به ۱۰۸ هزار تومان رسید. این دوره‌ای از نوسانات مقطعی، وارد فاز آرام‌تری شده و انتظار معامله‌گران نسبت به جهت‌گیری بعدی نرخ ارز تا حد زیادی محتاطانه و تثبیت‌شده است. در همین حال، سکه امامی نیز با کاهش ۶۲۵ هزار تومانی از ۱۱۱ میلیون و ۸۰۵ هزار تومان به ۱۱۱ میلیون و ۱۸۰ هزار تومان رسید.

تب بالای بورس تهران

تحلیلگران بازار برای تشخیص روندها معمولاً از میانگین‌های متحرک با بازه‌های زمانی مختلف استفاده می‌کنند. در گزارش حاضر نیز، میانگین گروه ۲۰ روزه، ۳۰ روزه و ۱۲۰ روزه ارزش معاملات خرد از ابتدای سال ۱۴۰۳ تاکنون مورد بررسی قرار گرفته است. انتخاب این بازه زمانی از آن جهت اهمیت دارد که از ابتدای سال گذشته تاکنون، بیشترین تغییرات سیاست‌گذاری و محدودیت‌های دامنه نوسان در همین دوره اعمال شده است.

به‌طور تاریخی، هر زمان میانگین‌های کوتاه‌مدت‌تر (مثلاً ۵ یا ۲۰ روزه) پایین‌تر از میانگین‌های بلندمدت‌تر قرار گرفته‌اند، بازار در فاز رکود و یا بحرکی بوده و شاخص‌ها عمدتاً روندی خنثی یا نزولی را تجربه کرده‌اند. نمونه بارز این وضعیت را می‌توان از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا آغاز پاییز همان سال مشاهده کرد؛ دوره‌ای که بازار سهام زیر فشار ریسک‌های سیاسی، شاهد رکودی فرسایشی بود. در مقابل، هرگاه میانگین‌های کوتاه‌مدت از میانگین‌های سنگین‌تر عبور کرده و در سطوح بالاتر قرار گرفته‌اند، بازار به سمت رونق و رشد شاخص‌ها میل کرده است. به‌عنوان مثال، در بازه زمانی آبان تا دی سال گذشته، همین پدیده باعث بازگشت امید به بازار شد و شاخص بورس توانست بخشی از افت‌های قبلی خود را جبران کند.

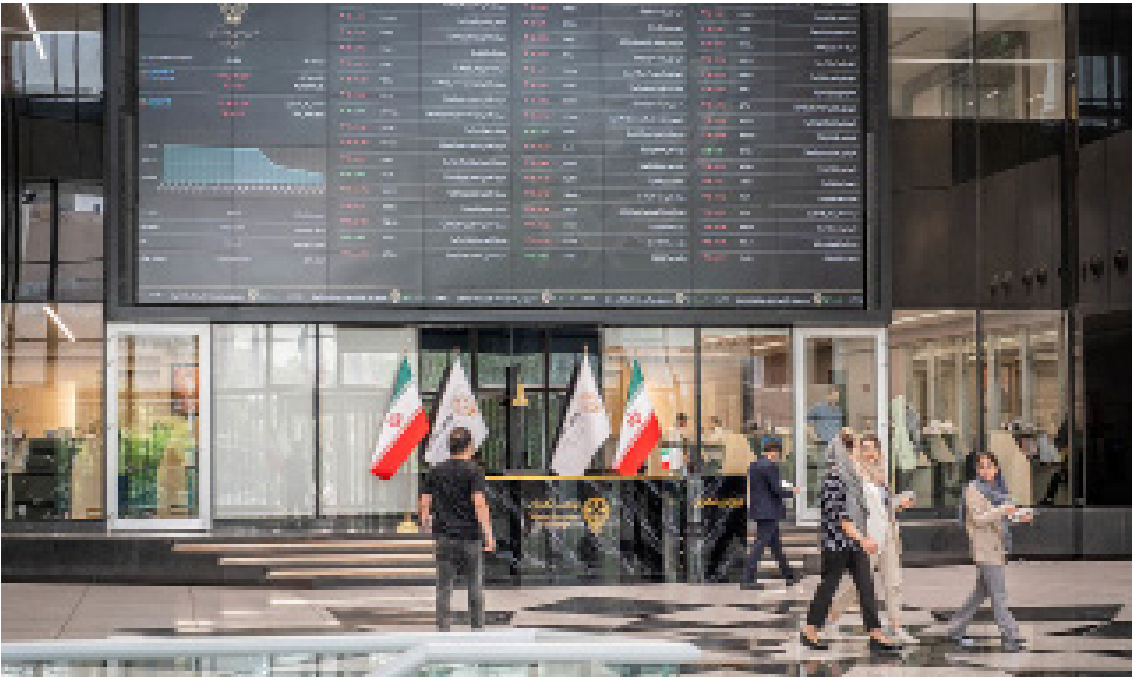
از اواخر فروردین امسال نیز با آغاز دور تازه‌ای از مذاکرات هسته‌ای و افزایش خوش‌بینی نسبت به آینده اقتصادی کشور، بار دیگر میانگین‌های کوتاه‌مدت از میانگین‌های بلندمدت سبقت گرفتند

و سیگنال رونق صادر شد. در هفته‌های اخیر نیز این روند تکرار شده است؛ به‌گونه‌ای که از کف قیمتی شهریورماه، میانگین گروه‌ها با شتاب از سایر میانگین‌ها پیشی گرفته و از اوایل مهر، نشانه‌های تازه‌ای از ورود نقدینگی و افزایش تقاضا در بازار مشاهده می‌شود. این الگوی آماري همچنان برقرار است و تا زمانی که میانگین کوتاه‌مدت زیر میانگین‌های بلندمدت بازنگردد، می‌توان انتظار داشت فضای مثبت بازار ادامه یابد.

امید تا کجا؟

رشد اخیر شاخص‌ها طی دو ماه گذشته بازدهی بیش از ۳۰ درصدی را نصیب سرمایه‌گذاران کرده است. اما نکته مهم این است که این رشد هنوز با ارزش معاملاتی که در دوره‌های اوج تاریخی بازار دیده شده، فاصله دارد. در پاییز سال گذشته، در حالی‌که دلار بازار آزاد از مرز ۷۸ هزار تومان

بورس در اوج تاریخی

فر حناز نعمتی – پس از ۱۰۵ روز انتظار، شاخص کل بورس تهران روز گذشته با رشد ۱۰۴۸ درصدی از سقف تاریخی خود عبور کرد و در سطح ۳ میلیون و ۲۶۵ هزار واحد ایستاد.

بورس در اوج تاریخی

این در حالی است که در اردیبهشت‌ماه، زمانی که شاخص در همین محدوده قرار داشت، نرخ دلار حدود ۸۰ هزار تومان بود؛ اما اکنون شاخص در شرایطی رکوردشکنی کرده که دلار به ۱۰۷ هزار تومان رسیده است. ارزش معاملات خرد نیز با رشد ۸ درصدی نسبت به روز قبل، به بیش از ۱۵ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان رسیده و یکی از بالاترین سطوح دو ماه اخیر را ثبت کرده است. این ارزش معاملات نشان می‌دهد که رونق بورس نه تنها به پایان نرسیده، بلکه محتمل است در کوتاه‌مدت و میان‌مدت هم ادامه‌دار باشد. از ابتدای سال تاکنون، بورس تهران با بازدهی ۲۰۵ درصدی پس از طلای ۱۸ عیار در جایگاه دوم بازارهای پربازده قرار گرفته است. بر اساس آنچه در همایش چشم‌انداز بازارهای دارایی در سالن همایش‌های «دنیای اقتصاد» توسط دو کارشناس تشریح شد، بازار سهام دوباره در حال بازیابی اعتماد از دست‌رفته و احیای جریان نقدینگی است.

بورس در اوج تاریخی عاطفه چوپان: پس از ۱۰۵ روز معاملاتی انتظار و نوسان، شاخص کل بورس تهران سرانجام در روز گذشته – ۱۲ آبان ماه – توانست از سقف تاریخی خود عبور کند و قله جدیدی در سطح ۳ میلیون و ۲۶۵ هزار واحد را به ثبت برساند. این رکوردشکنی در حالی رقم خورد که بازار از ۲۸ اردیبهشت ماه تاکنون فراز و فرودهای متعددی را تجربه کرده بود؛ دوره‌ای که شاخص در محدوده ۳ میلیون و ۲۵۲ هزار واحد متوقف شد و سپس در سایه بی‌اعتمادی، کهرمقی معاملات و فشار فروش، بارها از ادامه مسیر صعودی بازماند. اما از اوایل شهریورماه و بارز پای به‌تدریج برگشت. شکل‌گیری یک روند صعودی پایدار از ۸ شهر پوز آغاز شد و طی هفته‌های اخیر با قدرت و هماهنگی میان گروه‌های مختلف ادامه یافت. حالا می‌توان گفت بازار سهام پس از مدت‌ها، توانسته بار دیگر نفس صعودی خود را باز یابد.

سقفشکنی اخیر، حاصل موج تازه‌ای از اقبال به صنایع دلاری و صادراتمحور است؛ صنایعی که با بهبود نرخ‌های جهانی، افزایش ارزش دلار و انتشار گزارش‌های عملکرد مطلوب، توانستند موتور محرک شاخص باشند. با این حال، رشد هم‌زمان سایر نماگرها نیز نشان می‌دهد که نقدینگی تنها به‌سوی لیدرهای سنتی بازار روانه نشده و سهامداران این بار با چشم‌انداز بنیادی‌تر و رویکرد متنوع‌تر در صنایع مختلف سرمایه‌گذاری می‌کنند. این هماهنگی میان شاخص‌ها، از بازاری سخن می‌گوید که شاید پس از مدت‌ها بی‌اعتمادی، دوباره در حال بازسازی عمق و اعتماد خود است.

آنچه دیروز در تالار شیشه‌ای گذشت...

در جریان دادوستدهای روز دوشنبه در بورس اوراق بهادار تهران، شاخص کل با افزایش ارتفاع ۱،۴۸ درصدی توانست برای نخستین‌بار در تاریخ خود به قله ۳ میلیون و ۲۶۵ هزار و ۳۲۷ واحدی برسد؛ رکودی که پس از ماه‌ها نوسان و تلاش، در فضای هیجانی اما پر قدرت بازار به ثبت رسید. این رشد در شرایطی رقم خورد که بسیاری از فعالان انتظار داشتند شاخص پس از نزدیک شدن به سقف تاریخی پیشین وارد فاز استراحت شود، اما جریان نقدینگی تازه و تقاضای پر قدرت در گروه‌های بزرگ دلاری و صادراتمحور مسیر دیگری را

۲۰ روز آرامش دلار

با عبور شاخص کل بورس تهران از سقف تاریخی خود، این پرسش بار دیگر در ذهن فعالان بازار نقش بسته است که آیا کار بورس‌یزان با بازار سهام به پایان رسیده است؟ آیا رشد اخیر، نقطه اوج دیگری است که پس از آن بازار در مسیر اصلاح قرار می‌گیرد؟ پاسخ به این پرسش، برخلاف تصور بدبینان، چندان منفی نیست. نغته‌ها متغیرهای بنیادی اقتصاد و صورت‌های مالی شرکت‌ها هنوز از پتانسیل رشد سخن می‌گویند، بلکه نشانه‌های تابلوی معاملات نیز سیگنال‌هایی از امید و پویایی مخایره می‌کنند. ارزش معاملات روزانه در بازار سهام که اکنون به بیش از ۱۵ همت رسیده، در مقایسه با میانگین دو ماه گذشته عددی قابل‌توجه است و نشان می‌دهد تب خرید و فروش در تالار شیشه‌ای همچنان بالاست. افزون بر این، برخی از شاخص‌های کلیدی استخراج‌شده از این «تب‌سنج آماری بازار» حکایت از آن دارد که رونق بورس نه‌تنها به پایان نرسیده، بلکه احتمالاً در کوتاه‌مدت و میان‌مدت نیز ادامه‌دار خواهد بود.

تب تند بازار

بازار سهام در شرایطی به سر می‌برد که دامنه نوسان قیمت‌ها همچنان حدود سه درصد است؛ محدودیتی که عملاً از شکل‌گیری حرکات پرشتاب در جهت‌های صعودی یا نزولی جلوگیری می‌کند. با این حال، ارزش معاملات در مقایسه با این دامنه محدود، به سطوحی کهمابقه رسیده است. داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که ارزش روزانه دادوستدهای بازار سهام از ۱۴ همت عبور کرده و حتی در برخی از روزها به نزدیک ۱۸ همت نیز رسیده است. این در حالی است که میانگین معاملات روزانه در دو ماه گذشته تنها حدود ۵ همت بوده است؛ رشدی بیش از سه‌برابر که نمی‌توان آن را اتفاقی دانست. به نظر می‌رسد بورس تهران با تب تند و انرژی تازه‌ای که از ورود نقدینگی جدید و افزایش انتظارات تورمی به دست آورده، در مسیر ثبت رکوردهای تازه در ارزش معاملات گام برمی‌دارد. این روند، در نگاه اول می‌تواند نوبدبخش باشد، چراکه حجم بالای دادوستدها معمولاً نشانه‌ی حضور فعال سرمایه‌گذاران و جریان نقدینگی پویا در بازار است. با این وجود، بررسی دقیق‌تر متغیرهای آماري ارزش معاملات می‌تواند نشانه‌های ظریف‌تری از تغییر فاز رونق به رکود یا بالعکس را آشکار کند.

در دل میانگین‌ها

▼ موانع ارزی از مسیر تولید خودرو برداشته شود
محمد رستمی، نماینده نیشابور و فیروزه و سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، با حضور در ایران خودروی خراسان از خطوط تولید این مجموعه بازدید کرد و در نشستی با شبانی مدیرعامل شرکت و جمعی از مدیران در جریان روند تولید، چالش‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای این واحد صنعتی قرار گرفت.
به گزارش روابط عمومی ایران خودروی خراسان؛ در ایمن بازدید، شبانی ضمن ارائه گزارش‌ی از ظرفیت‌ها و دستاوردهای ایران خودروی خراسان، گفت: این شرکت به عنوان یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های تولید خودروی شرق کشور، با تکیه بر نیروی انسانی متخصص و بومی‌سازی بخش قابل‌توجهی از قطعات، نقش موثری در تحقق تولید پایدار و اشتغال ایفا می‌کند.
محمد رستمی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلای نیز با اشاره به ضرورت بازنگری در سیاست‌های قیمت‌گذاری خودرو، اظهار کرد: قیمت‌دستوری نه به نفع مردم است و نه به نفع صنعت خودروسازی، چرا که از یک سو تولیدکنندگان امکان حرکت در مسیر توسعه، نوآوری و ارتقای کیفیت را از دست می‌دهند و از سوی دیگر مردم نمی‌توانند از خودروهای با کیفیت‌تر و به روزتر بهره‌مند شوند. وی افزود: در کمیسیون صنایع تلاش می‌کنیم با برگزاری جلسات تخصصی و دعوت از دو خودروساز بزرگ کشور، به راهکاری برسیم که ضمن حمایت از تولید، منافع مصرف‌کننده نیز حفظ شود. البته خودروسازان نیز باید با اصلاح ساختارها و کاهش هزینه‌های تولید، سهم خود را در این مسیر ایفا کنند.
■
 ▼ آماده‌باش دستگاه‌ها در پی وقوع زلزله بهباد
مدیرکل مدیریت بحران استان یزد در پی وقوع زمین‌لرزه ۴.۷ ریشتری بهباد دستور آماده باش و برگزاری جلسه‌ستادپیشگیری،همه‌لنگی وفرماندهی عملیات پاسخ به بحران شهرستان بهباد را صادر کرد. احسان بالاکتفی در این باره گفت: بلافاصله پس از وقوع زمین‌لرزه، گروه‌های ارزیاب جمعیت هلال احمر و کارشناسان مدیریت بحران به نقاط مختلف شهرستان اعزام شدند و بررسی‌های لازم بر خصوص خسارات احتمالی مالی در حال انجام است. منطقه بروز زلزله هم‌سکونی بوده و با شهر بهباد بیش از ۴۴ کیلومتر فاصله دارد.
وی از ارتباط با استاندار یزد، رئیس سازمان مدیریت بحران کشور، معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار و معاون آمدگی و پاسخ سازمان مدیریت بحران کشور خبر داد و اظهار کرد: آخرین گزارش‌ها در خصوص زلزله در اختیار مسئولان ارشد استان و کشور قرار گرفت. بالاکتفی از فعال‌سازی مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان نیز خبر داد و گفت: مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان در کوتاهترین زمان فعال شد و فرآیندهای مربوطه با همه‌لنگی دستگاه‌های امدادی در حال بررسی است.
■
 ▼ دیوار تعرفه‌ای و عادت به بازار غیر رقابتی
این الگوی مشترک نشان می‌دهد که مشکل در نبود منابع طبیعی یا نیروی انسانی نبوده، بلکه در ساختار سیاست‌گذاری اقتصادی و نوع مواجهه ما با مفهوم «رقابت» و «کیفیت» نهفته است. در حوزه معدن و صنایع معدنی، ایران از ذخایر غنی و متنوعی برخوردار است. سنگ‌های تزئینی کشور از نظر کیفیت و تنوع در زمره بهترین نمونه‌های جهان قرار دارند. با این حال، سهم ایران از بازار جهانی سنگ فرآوری‌شده ناچیز است. هزاران واحد سنگبری در کشور، فعالند، اما خروجی نهایی آنها از منظر کیفیت، سبستبندی و استاندارد فنی، توان رقابت در بازارهای جهانی را ندارند. در حالی که ترکیه با حدود یک‌ششم تعداد کارخانهای ایران، چند برابر کشور ما صادرات دارد، این تفاوت نشان می‌دهد که مسأله اصلی نه در کمیت تولید، بلکه در کیفیت و رقابت‌پذیری نهفته است. چنین وضعیتی تنها به سنگ محدود نمی‌شود. در صنایع فلزی نیز همین الگو تکرار شده است. میلگرد، یکی از سابقه‌ترین محصولات فولادی، در بازارهای جهانی به سختی جای پایی برای ایران باز کرده است. کشور‌های منطقه که در سطح فنی و فناوری مشابهی با ما قرار دارند، موفق شده‌اند محصولات خود را به بازارهای سخت‌گیر اروپایی صادر کنند، در حالی که میلگرد ایرانی عمدتا روانه بازارهای ازان‌رقابت و بی‌استانداردی مانند عراق، افغانستان یا برخی کشورهای آفریقایی می‌شود. حتی در مورد سیمان نیز، با وجود آنکه ایران از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان منطقه است، کشورهای دارای استاندارد بالاتر تمایلی به خرید سیمان ایرانی ندارند.ریشه این ضعف ساختاری را باید در نبود رقابت واقعی در بازار داخلی جست‌وجو کرد. در شرایطی که دیوار بلند تعرفه‌ای و ممنوعیت واردات کالای مشابه خارجی، بازار ۸۰میلیونی ایران را از رقابت آزاد دور نگه داشته، تولیدکننده داخلی انگیزه‌ای برای ارتقای کیفیت ندارد. وقتی واردات محصول مشابه ممنوع می‌شود، مصرف‌کننده ناگزیر است هر کالایی را که در داخل تولید می‌شود، خریداری کند؛ فارغ از آنکه کیفیت یا استانداردی در سطح جهانی داشته باشد یا نه. در چنین فضایی، تولیدکننده نه‌تنها برای حضور در بازار بین‌المللی آماده نمی‌شود، بلکه به تولید کالای بی‌کیفیت عادت می‌کند و توانایی رقابت را از دست می‌دهد.

مرکز ثقل تجارت لرزان منطقه

«بیتا حسن پور – در نشست «دیپلماسی اقتصادی» که با حضور سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه و جمعی از فعالان اقتصادی در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد، اعضای هیات نمایندگان اتاق بر ضرورت حمایت موثر تر دولت، نظام بانکی و دستگاه دیپلماسی از صادر کنندگان کشور تاکید کرد.دند.

یونس ژالته، رئیس اتاق بازرگانی تبریز در این دیدار به پیشینه تاریخی این شهر در حوزه تجارت منطقه‌ای اشاره کرد و گفت: تبریز از دیرباز یکی از مراکز اصلی تجارت ایران با قفقاز، آذربایجان و ترکیه بوده و همواره نقش تعیین‌کننده‌ای در رونق اقتصادی شمال‌غرب کشور داشته است. وی بر نقش ولای تبریز در توسعه اقتصادی کشور تاکید کرد و گفت: امروز نیز تبریز می‌تواند همان نقش تاریخی خود را در تجارت با قفقاز ایفا کند، اما برای تحقق این هدف، باید موانع موجود در مسیر توسعه روابط اقتصادی با کشورهای همسایه برطرف شود.

وی برگزاری نشست‌های مشترک میان تجار تبریز و بازرگانان کشورهای قفقاز، باکو، ایروان و تفلیس و نمایشگاه‌های مشترک را زمینه‌ساز گسترش تعاملات اقتصادی دانست و افزود: در شرایطی که فشارهای خارجی بر اقتصاد ایران افزایش یافته، بهترین راهکار، توسعه همکاری‌های تجاری با کشورهای همسایه و بازارهایی است که به کالاهای ایرانی نیاز دارند، متأسفانه در سال‌های اخیر، به‌دلیل کم‌توجهی برخی نهاده‌ا، در حوزه سیاست خارجی و

بازرس کل امور جهاد کشاورزی و محیط زیست سازمان بازرسی در نشست مشترک «بررسی مشکلات تامین و توزیع نهاده‌های دامی» که با حضور مقامات وزارت جهاد کشاورزی و گمرک برگزار شد، از احتمال ابلاغ تفهیم اتهام برخی مسئولان مرتبط با واردات نهاده‌های دامی در هفته جاری خبر داد.

به گزارش مرکز رسانه قوه قضائیه، در این نشست که با حضور غلامرضا آذری بازرس کل امور جهاد کشاورزی و محیط زیست سازمان بازرسی کل کشور، علی‌رضا حبیبی معاون اداره تخصصی ارز بانک مرکزی، هومن فتحی سرپرست معاون بازرگانی وزیر جهاد کشاورزی، محمد ابراهیم حسن نژاد معاون تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی، ابراهیم نقدی معاون حقوقی و نظارت گمرک جمهوری اسلامی، علی اکبر شامانی معاون راهبردی و محمدمهدی نهاوندی عضو هیات‌مدیره اتحادیه واردکنندگان ماهی (مورد بحث دام و طیور برگزار شد، ایرادهای سامانه بازارگاه(سامانه نهاده‌های کشاورزی) مورد بحث و بررسی قرار گرفت

بازرس کل امور جهاد کشاورزی و محیط زیست سازمان بازرسی کل کشور در این نشست با اشاره به مشکلات ایجاد شده در روند تامین نهاده‌های دامی گفت: با توجه به التهایی که در بازار این نهاده‌ها در ماه‌های اخیر و به‌ویژه در روزهای اخیر ایجاد شده و مشکلات زیادی را برای دامداران و مردغان به همراه داشته، شکایات گسترده‌ای از سوی آنها به نهادهای قضایی و بازرسی ارائه شده است. این موضوع منجر به آن شد که ریاست قوه قضائیه در هفته گذشته، در جلسه شورای عالی قضایی، به سازمان بازرسی کل کشور ماموریت دهد تا موضوع را بررسی کرده و با متخلفان احتمالی در هر سطحی که باشند برخورد شود.

نزدیک به ۵سال از ممنوعیت واردات لوازم خانگی می‌گذرد، این محدودیت در راستای حمایت از تولید داخل اعمال شده بود، اما پس از این مدت طولانی، مردم همچنان از قیمت و کیفیت محصولات رضایت ندارند؛ وضعیتی که پیش‌تر، شهروندان در صنعت خودرو آن را تجربه کرده‌بودند. حمایت از تولید داخلی از سیاست‌های دهه‌های اخیر کشور است؛ از خودروسازی گرفته تا بسیاری از صنایع دیگر چون لوازم خانگی رد پای حمایت دولتی دیده می‌شود. با این حال واقعیت‌های بازار نشان می‌دهد حمایت از تولید داخلی با روایت دولتی نه به نفع بخش تولید است نه مصرف‌کننده. در واقع وقتی بازار غیر رقابتی باشد تا صنعت رشد می‌کند نه کیفیت و رضایت از آن. در بخش لوازم خانگی نیز در حال حاضر بازار در انحصار چند برند داخلی است و واردات رسمی تقریباً متوقف شده است.

بعد از ۵ سال حمایت، اکنون نه قیمت‌ها کاهش یافته و نه کیفیت آن‌چنان که وعده داده می‌شد، بالا رفته است. با این حال دولت همچنان از «شد تولید داخلی» سخن می‌گوید، اما کارشناسان می‌گویند حذف رقابت، بزرگ‌ترین ضربه به تولیدکنندگان داخلی است. در کشورهای صنعتی مانند آلمان، کره یا ژاپن، واردات و رقابت آزاد، ابزاری برای ارتقای کیفیت است. اما در ایران حمایت‌ها بیشتر به شکل ممنوعیت و محدودیت جلوه کرده است. بازار لوازم خانگی نمونه‌ای روشن از سیاست حمایتی ناکارآمد است؛ سیاستی که قرار بود تولید ملی را تقویت کند، اما در عمل به کاهش کیفیت و حق انتخاب مصرف‌کننده، افزایش قیمت‌ها و افت اعتماد عمومی منجر شده است.

شاخص‌های فراموش‌شده کیفیت

وزارت صمت معتقد است حمایت‌ها از صنعت لوازم خانگی باعث رونق تولید و رشد ۱۰ درصدی آن شده است. به نحوی که بخشی از محصولات آماده صادرات به دیگر کشورهاست. از دید آنان روند تولید کالای ایرانی در ایران به حدی رسیده است که به کیفیت +P از نظر مصرف انرژی برسند و صادرات خود را افزایش دهند.

اگر چه پیش از این سازمان ملی استاندارد ایران سنجش شاخص‌های کیفیت کالا را برای بسیاری از بخش‌های تولید انجام می‌داد، اما دو سال است که چنین گزارشی منتشر نمی‌شود و آخرین آن مربوط به سال ۱۴۰۱ است که میزان رضایت مصرف‌کنندگان از وسایل خانگی اصلی در خوشه دوم رضایت قرار داشته‌است. با این حال این نظرسنجی کلی بوده و فاقد بررسی‌های مقایسه‌ای بین تولیدات داخلی و خارجی و میزان رضایت مصرف‌کننده از کالاهای مشابه است.این در حالی است که هر سال رویدادی به نام «جایزه ملی کیفیت ایران» هم

اقتصادی، بخشی از این ظرفیت‌ها مغفول مانده است. رئیس اتاق بازرگانی تبریز بر همکاری و تعامل وزارت امور خارجه با بخش خصوصی تاکید کرد و گفت: انتظار فعالان اقتصادی از دولت و وزارت امور خارجه این است که با تدوین برنامه‌ای جامع و عملیاتی برای توسعه صادرات، به‌ویژه در حوزه قفقاز و آفریقا، مسیر رشد اقتصادی کشور را هموار کنند.

مانع توسعه تجارت خارجی

جمشید بزرگ، نایب رئیس اتاق بازرگانی تبریز نیز در این نشست با گلایه از کمبود حمایت‌های بانکی گفت: متأسفانه بانک‌ها هیچ‌گونه همکاری موثری با فعالان بخش خصوصی در زمینه پرداخت تسهیلات و قراردادهای صادراتی ندارند. این موضوع به یکی از مهم‌ترین موانع توسعه تجارت خارجی کشور تبدیل شده است.

وی افزود، تجار ایرانی با وجود همه مشکلات همچنان در عرصه صادرات فعال هستند، اما نه تنها از تسهیلات مناسب برخوردار نمی‌شوند، بلکه در کشوری با اشاره به طرح راهبردی ساده کالا – جلقا، ادامه داد: این طرح به عنوان یکی از پروژه‌های ملی و استراتژیک، در چارچوب تفاهیم‌نامه‌های همکاری با جمهوری آذربایجان در حال پیگیری است.

وی انتقال آب ارس به تبریز را جزو اولویت‌های استانی دانست و گفت: اجرای این طرح نیازمند پیگیری‌های دیپلماسی آبی در سطح وزارت امور خارجه و تامین مالی از محل مطالبات ایران از جمهوری آذربایجان است.

محمدرضا اکبری اصل: مدیرعامل شرکت آندسازی کربن صنعت امیرکبیر با بیان اینکه طرح آندسازی این شرکت اکنون ۷۳ درصد پیشرفت دارد، گفت: بهره‌برداری از این طرح ملی موجب صرفه‌جویی سالانه ۸۰ تا ۹۰میلیون دلار می‌شود. خسرو غفاری در بازدید خبرنگاران از روند اجرای طرح، افزود: یکی از چالش‌های اصلی پیش‌روی واحدهای صنعتی، ضعف در زیرساخت‌ها به ویژه در حوزه راه‌های دسترسی است که رفع آن نیازمند اهتمام جدی دستگاه‌های متولی است و شرکت شهرک‌های صنعتی به عنوان متولی ایجاد زیرساخت‌ها، باید پیش از واگذاری زمین نسبت به تامین امکانات لازم همچون راه، آب برق و گاز اقدام کند، اما متأسفانه با وجود مکاتبات متعدد طی سال‌های اخیر، هنوز بخشی از مشکلات زیرساختی برطرف نشده است.

مدیرعامل شرکت آندسازی صنعت کربن امیرکبیر با اشاره به اهمیت طرح کربن صنعت، گفت: این طرح صنعتی از پروژه‌های شاخص کشور به شمار می‌رود و پس از بهره‌برداری، نقش موثری در کاهش وابستگی خارجی و تقویت زنجیره تولید صنایع آلومینیوم خواهد داشت.

بررسی تخلفات مسوولان حوزه واردات نهاده‌های دامی

وی ادامه داد: تاکنون پنج جلسه رسمی با مسوولان دولتی و بخش خصوصی از جمله تولیدکنندگان برگزار کرده‌ایم و نتیجه برخی جلسات نیز به اخذ توضیح از مدیران مربوط رسیده است و احتمالاً در هفته جاری بحث تفهیم اتهام به برخی از مسوولان نیز مطرح و ابلاغ خواهد شد. وی اضافه کرد: بودجه ارزی برای واردات نهاده‌ها چگونه پیش‌بینی می‌شود؟ قاعدتاً زمانی که در وزارت جهاد کشاورزی میزان نیاز به واردات مشخص می‌شود، متناسب با آن و با در نظر گرفتن قیمت‌های جهانی، بودجه ارزی نیز پیش‌بینی می‌شود تا معلوم شود برای تامین این میزان واردات چه مقدار ارز مورد نیاز است. آذری به مشکلات عمده در چهار محور اشاره کرد و درباره سیاست‌های ارزی و تامین منابع گفت: سیاست‌های ارزی کشور به درستی تامین نشده و برخی تصمیمات برای اختصاص ارز تر کبیعی به واردات کالاهای اساسی

صادر ضمانت‌نامه‌ها و پرداخت‌ها نیز با تعلل‌های طولانی روبه‌رو می‌شوند. برزگر با اشاره به تجربیات خود در بازار آفریقا خاطرنشان کرد: بیش از ۱۰ سال در کشورهای آفریقایی فعالیت اقتصادی داشتم و به‌رغم اعتبارسازی و موفقیت در صادرات، هیچ‌گونه پشتیبانی از سوی سفارتخانه ایران دریافت نکردیم. حتی در طرحی که برنده شدیم، به دلیل نبود حمایت بانکی و دیپلماتیک، نتوانستیم منابع مالی لازم را تامین کنیم، درحالی‌که رقبای خارجی ما در مدت کوتاهی تمام مراحل را طی کردند. وی با تاکید بر اینکه بخش خصوصی تنها به توان فنی و تولیدات داخلی خود متکی است، گفت: تمام مواد اولیه و محصولات ما در داخل تولید می‌شود و سرمایه اصلی فعالان این حوزه، دانش و تلاش فردی آن‌هاست.

آذربایجان: دروازه تجارت منطقه

بشیر جعفری، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز نیز با اشاره به جایگاه راهبردی شمال‌غرب کشور گفت: آذربایجان، سر ایران و نماد پویایی ملت ماست. این منطقه می‌تواند نقشی اساسی در تقویت روابط اقتصادی و سیاسی کشور ایفا کند. وی افزود: ایران ظرفیت‌های گسترده‌ای در حوزه تجارت بین‌الملل دارد و اگر از توان فعالان بخش خصوصی در کنار دولت استفاده شود، می‌توان همکاری‌های اقتصادی با کشورهای همسایه، به‌ویژه در منطقه قفقاز را به‌طور چشم‌گیری گسترش داد. جعفری همچنین با اشاره به روابط دیرینه آذربایجان شرقی با ارمنستان اظهار کرد: استان ما سال‌هاست با استان‌های سیونیک و آرارات روابط دوستانه دارد. استفاده از ظرفیت‌های مشترک می‌تواند زمینه‌ساز توسعه همکاری‌های اقتصادی شود. وی خواستار تسهیل روابط تجاری و مرزی با کشورهای همسایه شد و تاکید کرد: اگر این ظرفیت‌ها فعال شوند، تبریز و آذربایجان بار دیگر می‌توانند به مرکز ثقل تجارت منطقه تبدیل شوند.

راهبرد تقویت دیپلماسی اقتصادی

بهرام سرمست، استاندار آذربایجان شرقی نیز بر موقعیت ممتاز و تاریخ آذربایجان شرقی و تبریز در عرصه تجارت و دیپلماسی اقتصادی تاکید کرد و گفت: تبریز با ظرفیت‌های اقتصادی بزرگی همچون قدیمی‌ترین اتاق بازرگانی ایران و صاحب بزرگ‌ترین بازار سرپوشیده جهان، از دیرباز نقطه اتصال ایران با قفقاز، اوراسیا و اروپا بوده و قابلیت تبدیل شدن به‌هاب اصلی تجارت و سرمایه‌گذاری شمال غرب کشور را دارد.

وی با بیان اینکه حضور پیشین ۱۱ کنسولگری در این استان گواه تاریخی بر اهمیت تجاری و دیپلماتیک آن است، افزود: با فعال‌سازی مجدد برخی کنسولگری‌ها، توسعه دفاتر تجاری مشترک با ترکیه، ایجاد مرکز خدمات کنسولی و بازرگانی شمال غرب کشور و تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی، زمینه برای تقویت دیپلماسی اقتصادی و گسترش مراودات تجاری فراهم شود. وی بر بهره‌برداری از شهرک سرمایه‌گذاری خارجی، پارک‌های صنعتی دانش‌بنیان و منطقه آزاد ارس به‌عنوان ظرفیت‌های بالقوه صادرات غیرنفتی تاکید کرد و گفت: زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک از جمله اتصال آزادراه‌ها و خطوط ریلی تبریز با باکو، تفلیس و استانبول و تقویت پروازهای مستقیم بین‌المللی از جمله اقدامات سازنده در راستای توسعه اقتصادی است. سرمست با اشاره به طرح راهبردی ساده کالا – جلقا، ادامه داد: این طرح به عنوان یکی از پروژه‌های ملی و استراتژیک، در چارچوب تفاهیم‌نامه‌های همکاری با جمهوری آذربایجان در حال پیگیری است.

وی انتقال آب ارس به تبریز را جزو اولویت‌های استانی دانست و گفت: اجرای این طرح نیازمند پیگیری‌های دیپلماسی آبی در سطح وزارت امور خارجه و تامین مالی از محل مطالبات ایران از جمهوری آذربایجان است.

اجرای ۳هزار طرح صنعتی در استان

صابر پرتیان، مدیرکل صنت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی نیز در این نشست از اجرای ۳هزار طرح صنعتی در استان خبر داد و گفت: بسیاری از کشورهای دنیا این تعداد طرح صنعتی و تولیدی را ندارند که آذربایجان شرقی به تنهایی این تعداد را دارد. وی به پتانسیل‌های تولیدی و صنعتی آذربایجان شرقی اشاره کرد و گفت: این استان با دارا بودن بیش از ۶هزار واحد تولیدی، قطب تولید سیرینی و شکلات کشور به‌شمار می‌رود.همچنین ۷۰ درصد قیر کشور، ۳۰ درصد فولاد و ۷۰ درصد محصولات لوازم خانگی صادرات‌محور در منطقه لجوار تبریز تولید می‌شود. بزرگ‌ترین شهرک صنعتی خاورمیانه، یکی از بزرگ‌ترین شهرک‌های اقتصادی، صنعتی و فناوری نیز در این منطقه واقع شده است.

پرتیان به توسعه دیپلماسی اقتصادی با محوریت تبریز تاکید کرد و ادامه داد: بازرگانی سرکنسولگری روسیه در تبریز، رفع مشکل ارتباط زمینی ایران و آذربایجان، حل مشکلات صادرات به کشور عراق و برگزاری بازارچه مرزی ایران و ارمنستان از درخواست‌های بخش خصوصی استان از دستگاه دیپلماسی کشور است.

محمدرضا اکبری اصل: مدیرعامل شرکت آندسازی کربن صنعت امیرکبیر با بیان اینکه طرح آندسازی این شرکت اکنون ۷۳ درصد پیشرفت دارد، گفت: بهره‌برداری از این طرح ملی موجب صرفه‌جویی سالانه ۸۰ تا ۹۰میلیون دلار می‌شود.

خسرو غفاری در بازدید خبرنگاران از روند اجرای طرح، افزود: یکی از چالش‌های اصلی پیش‌روی واحدهای صنعتی، ضعف در زیرساخت‌ها به ویژه در حوزه راه‌های دسترسی است که رفع آن نیازمند اهتمام جدی دستگاه‌های متولی است و شرکت شهرک‌های صنعتی به عنوان متولی ایجاد زیرساخت‌ها، باید پیش از واگذاری زمین نسبت به تامین امکانات لازم همچون راه، آب برق و گاز اقدام کند، اما متأسفانه با وجود مکاتبات متعدد طی سال‌های اخیر، هنوز بخشی از مشکلات زیرساختی برطرف نشده است.

مدیرعامل شرکت آندسازی صنعت کربن امیرکبیر با اشاره به اهمیت طرح کربن صنعت، گفت: این طرح صنعتی از پروژه‌های شاخص کشور به شمار می‌رود و پس از بهره‌برداری، نقش موثری در کاهش وابستگی خارجی و تقویت زنجیره تولید صنایع آلومینیوم خواهد داشت.

و نهاده‌های دامی شاید مصوب شده ولی بنا به دلایلی ابلاغ نشده است. اطلاع‌رسانی ناقص

این سیاست‌ها باعث تعلل واردکنندگان در ثبت‌سفارش و تاخیر در ثبت‌سفارش‌ها شده است.

بازرس کل سازمان بازرسی اظهار کرد: طبق اطلاعات دریافتی در برخی موارد ثبت‌سفارش کالا به موقع انجام نشده و بخشی از این مشکل به مشخص نبودن سیاست‌ها و برنامه‌های دولت در حوزه ارزی بازمی‌گردد. این مسأله منجر به تاخیر در ورود کالا و ایجاد هزینه‌های اضافی برای تولیدکنندگان شده است. خشکسالی و کاهش تولید داخلی در برخی محصولات، بار مشکلات تامین نهاده‌ها را افزایش داده است. وی با بیان اینکه سامانه بازارگاه برای شفاف‌سازی و توزیع مستقیم نهاده‌ها به تولیدکنندگان ایجاد شده، گفت: کالاهایی که خریداری شده‌اند، پس از پرداخت هزینه توسط تولیدکننده، گاهی دو تا سه ماه بعد به دست او رسیده است. برخی کالاها در سامانه عرضه شده‌اند درحالی که هنوز وارد کشور نشده بودند یا در گمرک معطل شده‌اند. این تاخیرها باعث شده تولیدکنندگان برای تامین نهاده، به بازار آزاد مراجعه کنند و نهاده را با قیمت بالاتر خریداری کنند، که منجر به افزایش هزینه تمام شده تولید و ایجاد نوسانات قیمتی شده است.

وی ادامه داد: سازمان بازرسی بر این نکته تاکید دارد که کالاهای موجود در گمرکات و بنادر باید فوراً به دست تولیدکنندگان برسد تا از بحران در تولید جلوگیری شود. هرگونه تخلف در واردات و توزیع کالا مورد رسیدگی قرار گرفته و پرونده‌ها به مراجع ذیصلاح ارجاع می‌شوند. مدیریت منابع، برنامه‌ریزی واردات و شبکه توزیع نیاز به اصلاح فوری دارد و مسوولان مربوطه باید اقدامات لازم را انجام دهند. اگر تحول فوری در مدیریت واردات، عرضه و شبکه توزیع کالاها رخ ندهد، وضعیت آینده تولید و تامین نهاده‌های دامی و کالاهای اساسی با مشکلات جدی مواجه خواهد شد.

لوازم خانگی در مسیر خودروسازی؟

رضایت مصرف‌کننده بهبود یافته است.شیخ معتقد است: تنها بین دو تا سه‌میلیون دستگاه از طریق واردات به کشور می‌آید. این در حالی است که ظرفیت تولید داخل به حدود ۲میلیون دستگاه در سال رسیده است. در خصوص داخلی‌سازی قطعات کالاهای ایرانی افزود: در سال‌های گذشته عمق داخلی‌سازی از حدود ۳۰ درصد به بیش از ۶۰ درصد رسیده است. این به آن معناست که بخش قابل‌توجهی از قطعات و مواد اولیه لوازم خانگی در داخل کشور تولید می‌شود و وابستگی به واردات کاهش یافته است.

معاون صنایع وزیر صمت گفت: در کنار تامین بازار داخل، توانستیم صادرات لوازم خانگی را نیز افزایش دهیم. بر اساس آمارها، حدود ۲۰۰میلیون دلار صادرات در این حوزه انجام شده است. در حال حاضر بیش از هزار و شصتد واحد تولیدی در کشور در حوزه لوازم خانگی فعال هستند. ما موفق شدیم چندین برند بزرگ و شناخته‌شده داخلی در این صنعت ایجاد کنیم و تنوع محصولات نیز به‌طور قابل‌توجهی افزایش یافته‌است. امروز ده‌ها نوع لوازم خانگی کوچک و بزرگ، از اتوی ایستاده گرفته تا بخاری‌های هوشمند و مدل‌های جدید یخچال‌فریزر، در داخل کشور تولید می‌شود. به‌روزرسانی مدل‌ها و افزایش تنوع، از اهداف اصلی ما در سال‌های اخیر بوده و این روند با سرعت خوبی ادامه دارد.

این مقام وزارت صمت در ادامه با اشاره به اهمیت خدمات پس از فروش گفت: یکی از شاخص‌هایی که در این سال‌ها رشد چشم‌گیری داشته، رضایت مشتریان از خدمات پس از فروش است. طبق ارزیابی‌های وزارت صمت، سطح رضایت از این خدمات به حدود ۸۰ درصد رسیده است. این عدد در مقایسه با پنج سال گذشته بهبود قابل‌توجهی را نشان می‌دهد. البته نمی‌خواهیم بگوییم به تمام اهداف خود رسیدیم؛ ما به‌طور کلی از مسیر حرکت صنعت لوازم خانگی رضایت داریم و معتقدیم بخش قابل‌توجهی از اهداف محقق شده است.

مقایسه کیفیت و قیمت با برندهای خارجی

ابراهیم شیخ در پاسخ به پرسشی درباره مقایسه کیفیت لوازم خانگی داخلی با برندهای خارجی گفت: باید توجه داشت که مقایسه کیفیت، یک بحث عمومی نیست و لازم است کالا به کالا بررسی شود. اما در مجموع، محصولات ایرانی از نظر کیفیت در مسیر رشد قرار دارند و فاصله آنها با برندهای مطرح خارجی در حال کاهش است. او درباره تفاوت قیمت‌ها نیز توضیح داد: در حال حاضر، قیمت یک یخچال سایید ایرانی زیر ۱۰میلیون تومان است، درحالی‌که مدل‌های مشابه خارجی بین ۱۵۰ تا ۱۸۰میلیون تومان قیمت دارند. این نشان می‌دهد که کالای ایرانی علاوه بر کیفیت قابل‌قبول، از مزیت قیمتی هم برخوردار است.

روزنامه در اقتصاد

یخشنبه ۲۰ آذر ۱۴۰۴
شماره ۸۰۷۰۵۷
www.marzeghtesad.ir

♥ اختصاص ۲۸ درصد گاز به نیروگاه‌ها
مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با تأکید بر ضرورت تحول دیجیتال گفت: پارسال به‌طور میانگین ۲۹ درصد از گاز کشور به صنایع، ۳۸ درصد به نیروگاه‌ها و کم‌تر از ۲۰ درصد به بخش خانگی اختصاص یافت.
به گزارش «شانا» سعید توکلی در رویداد توسعه همکاری‌های دانش‌بنیان با هدف تحول دیجیتال در صنعت گاز با بیان اینکه تحول دیجیتال دیگر یک انتخاب نیست، بلکه ضرورت و واقعیتی جهانی است، تأکید کرد: اگر این تغییرات به‌موقع مدیریت نشود، بهره‌مندی از فرصت‌ها ممکن نخواهد بود و آسیب‌های ناشی از تطبیق نیافتن با تحولات دیجیتال قابل توجه خواهد بود. وی با اشاره به اینکه فشارها و تأثیرات داخلی و بین‌المللی بر صنعت گاز، ضرورت متعادل‌سازی فرصت‌ها و تهدیدها در این زیست‌بوم را بیش از پیش‌روشن می‌کند، افزود: تجربه جنگ ۱۲ روزه و حملات سایبری در سال‌های گذشته نشان دادند که تهدیدها واقعی هستند و باید مدیریت شوند.

تصمیم‌گیری با توجه به همه ذی‌نفعان مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با تأکید بر اینکه صنعت گاز تنها محدود به شرکت ملی گاز نیست و تمام بازیگران زنجیره تأمین، صنایع، نیروگاه‌ها و مشتریان خانگی جزئی از این مجموعه هستند و تصمیم‌گیری‌ها باید با در نظر گرفتن همه ذی‌نفعان انجام شود، بیان کرد. پارسال، به‌طور میانگین ۲۹ درصد از گاز کشور به صنایع، ۳۸ درصد به نیروگاه‌ها و کم‌تر از ۲۰ درصد به بخش خانگی اختصاص یافت.

توکلی با اشاره به تجربه عملیاتی در ایستگاه‌های اقماری گفت: بیش از ۲۸ سال پیش، دانش فنی در زمینه کامپیوتر محدود بود، اما امروز همان همکاران توانستند سیستم‌های کنترلی پیچیده سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را بدون توقف ایستگاه طراحی، نصب و راهاندازی کنند و ظرفیت انتقال روزانه ۱۱۰ میلیون مترمکعب گاز، معادل مصرف استان تهران برقرار باشد. وی تأکید کرد: این دست‌آورد نشان می‌دهد فناوری با خود فرهنگ و پارادایم‌های جدید کاری می‌آورد و تحول دیجیتال رفتار سازمان‌ها و افراد را شکل می‌دهد.

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با بیان اینکه دو مسیر اجرای پروژه‌های تحول دیجیتال، دو چالش‌کلیدی؛ توهم دانایی مدیران اجرایی و توهم شرکت‌های دانش‌بنیان در اجرا وجود دارد، تصریح کرد: توهم دانایی را زمانی رخ می‌دهد که مدیران اجرایی احساس کنند همه ابعاد زیست‌بوم فناوری، نرم‌افزاری، سخت‌افزار و ذهن‌افزار را می‌دانند و بر اساس تجربه محدود خود، قواعد و الگوهایی می‌سازند.

توکلی ادامه داد: در مقابل، توهم در اجرا در شرکت‌های دانش‌بنیان زمانی ایجاد می‌شود که افراد با جسارت و اعتمادبه‌نفس بالا وارد پروژه می‌شوند، اما به‌دلیل محدودیت‌های محیط اجرایی ا نبود تجربه کافی در شرایط واقعی، ایده‌هایشان به‌طور کامل عملیاتی نمی‌شود. وی با تأکید بر اینکه مدیریت این دو چالش نیازمند تعادل بین دانش، تجربه‌عملی و همکاری میان ذی‌نفعان است تا تحول دیجیتال در صنعت گاز به نتیجه‌ای پایدار و موثر برسد، افزود: فلسفه وجودی این نیست، خارج‌شدن از توهم دانایی و توهم اجرا است، به‌طوری که مدیران اجرایی واقع‌بینانه عمل کنند و شرکت‌های دانش‌بنیان نیز ایده‌های خود را در بستر عملیاتی قابل‌اجرا ببینند.

پیشنهاد تشکیل دبیرخانه دائمی معاون وزیر نفت یکی از اهداف اصلی را ایجاد سازوکار ارتباطی موثر دانست و گفت: پیشنهاد می‌شود یک دبیرخانه دائمی تحول دیجیتال در صنعت گاز برای ارتباط مستقیم با شرکت‌های فعال و صاحب ایده و بررسی ظرفیت‌های واقعی تشکیل شود. توکلی با اشاره به اینکه همکاری واقعی بین دولت و دانش‌بنیان‌ها سبب ایجاد اثر مضاعف می‌شود، اظهار کرد: آنچه اهمیت دارد واقعی‌بینی، صداقت و تمرکز بر داده‌ها و توانمندی‌هاست، چراکه ایده‌ها و دانش فعالان فناوری، نوعی بذ ذهن‌افزایی و داده‌ای است که در بستر درست می‌تواند رشد کند و اثرگذاری واقعی داشته‌باشد.

وی با بیان اینکه داده‌ها، ارزشمند، حیاتی و مبنای نوآوری و تصمیم‌گیری در صنعت گاز هستند، تصریح کرد: داده‌ها باید با تکنیزم‌های مناسب ارزش‌گذاری و مدیریت شوند تا بتوان از ظرفیت واقعی آن بهره برد. مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران در پایان بیان کرد: هدف از این نشست، ایجاد سازوکار ارتباطی موثر برای دانش، داده و ایده‌های شرکت‌های فناوری بدون محدودیت‌های دارایی مادی با مدیران اجرایی است تا تحول دیجیتال در صنعت گاز با موفقیت اجرا شود.

♥ افزایش ۱۶ درصدی ذخیره‌سازی گاز
مدیرعامل شرکت ملی گاز در ادامه، الگوی جدید مصرف گاز خانگی را رویکردی عدالت‌محور و چندبعدی در مدیریت مصرف عنوان کرد و گفت: عدالت در تعرفه‌گذاری گاز و مدیریت مصرف تنها با پایش دقیق مشترکین، تحلیل داده‌های مصرفی و استفاده از ظرفیت شرکت‌های کارور محقق می‌شود. توکلی با قدردانی از تلاش‌های انجام‌شده در حوزه‌های فنی، فرهنگی و فناوری اطلاعات، افزود: بر اساس گارنهی اعلام‌شده در مهرماه، ۹۴ درصد از واحدهای مسکونی گازبهایی کمتر از ۵۰ هزار تومان پرداخت کرده‌اند که نشان‌دهنده اثربخشی تعرفه‌گذاری در پله‌های اول و دوم است.

تناقض مالی اروپا

چهار سال پس از آغاز جنگ اوکراین، اروپا همچنان در موقعیتی متناقض قرار دارد؛ از یک‌سو میلیاردها یورو کمک نظامی و انسانی به کی‌یف می‌فرستد و از سوی دیگر، همچنان مبالغ قابل‌توجهی بابت خرید انرژی به مسکو پرداخت می‌کند.

براساس داده‌های مرکز پژوهش انرژی و هوای پاک (CREA) در هلسلینکی، اتحادیه اروپا در هشت ماه نخست سال جاری میلادی بیش از ۱۱ میلیارد یورو انرژی از روسیه وارد کرده؛ هرچند این رقم نسبت به دوران پیش از جنگ کاهش چشمگیری دارد، اما همچنان برای روسیه منبعی مهم در تأمین بودجه جنگ محسوب می‌شود. تحلیل این مرکز نشان می‌دهد؛ هفت کشور عضو اتحادیه، از جمله فرانسه و هلند (که از حامیان اصلی اوکراین هستند) نسبت به سال گذشته واردات انرژی از روسیه را افزایش داده‌اند. فرانسه ۴۰ درصد و هلند ۷۲ درصد رشد واردات داشته‌اند. بخش عمده این واردات از نوع LNG است که از طریق بنادر فرانسه و اسپانیا وارد می‌شود، اما در واقع مصرف‌کننده نهایی آن کشورهای دیگر اروپایی هستند. وایپلوه راگواناندان، کارشناس روابط انرژی اروپا و روسیه در CREA، این روند را نوعی «خودتحریمی معکوس» توصیف کرده‌است: «اروپا هم از اوکراین حمایت نظامی می‌کند و هم از طریق خرید انرژی، ماشین جنگی کرملین را به جلو می‌راند.»

فشارهای سیاسی واشنگتن
در سوی دیگر، فشارهای سیاسی ایالات متحده بر اروپا برای قطع خرید انرژی روسیه افزایش یافته‌است. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در سخنرانی اخیر خود در مجمع‌عمومی سازمان ملل، رهبران اروپایی را به «تأمین مالی دشمن» متهم کرد و گفت: «روپا نمی‌تواند هم با روسیه بجنگد و هم از او نفت و گاز بخرد. این برای آنها خیالات‌آور است.» او بارها پیشنهاد کرده که انرژی آمریکا می‌تواند جایگزین منابع روسی شود، اما کارشناسان در این‌باره تردید دارند. آنه‌سوفی کوربو، پژوهشگر مرکز سیاست انرژی دانشگاه کلمبیا، می‌گوید: «تصور اینکه LNG آمریکا بتواند به‌طور کامل جایگزین LNG روسیه شود، توهم است. شرکت‌های آمریکایی خصوصی هستند و تصمیماتشان بر اساس سود اقتصادی است، نه دستورات سیاسی کاخ‌سفید یا کمسیون اروپا.» در واقع، هرچند آمریکا در سال‌های اخیر به یکی از تأمین‌کنندگان اصلی گاز مایع برای اروپا تبدیل‌شده، اما افزایش وابستگی اروپا به انرژی آمریکا نیز خطرات جدی در پی دارد؛ از جمله آسیب‌پذیری در برابر سیاست‌های تعرفه‌ای واشنگتن.

کاهش شدید واردات
پیش از حمله روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۱، اتحادیه اروپا بیش از ۱۳۳ میلیارد یورو انرژی از روسیه وارد می‌کرد. اکنون این رقم در هشت ماه نخست سال‌جاری به ۱۱ میلیارد یورو کاهش یافته‌است؛ افتی بیش از ۹۰ درصد، با این حال کاهش واردات لزوماً به معنای رهایی کامل نیست. برخی کشورها مانند مجارستان و اسلواکی همچنان روابط نزدیک خود با کرملین را حفظ کرده‌اند و حدود هئمیلیارد یورو از کل واردات اتحادیه را به خود اختصاص داده‌اند. در همین حال، داده‌های CREA نشان می‌دهد که مجموع واردات انرژی روسیه از سوی اتحادیه اروپا از سال ۲۰۲۲ تاکنون به بیش از ۲۱۳ میلیارد یورو رسیده است؛ رقمی که حتی از کل کمک‌های مالی و نظامی اتحادیه به اوکراین (حدود ۱۶۷ میلیارد یورو) نیز بیشتر است. این تناقض بزرگ، یعنی تأمین مالی هم‌زمان کی‌یف و مسکو، یکی از محورهای اصلی انتقاد منتقدان داخلی در اروپا است.

مسیر دشوار تا ۲۰۲۸
براساس طرح جدید، واردات گاز طبیعی مایع از روسیه یک سال زودتر از سایر منابع، یعنی از ژانویه ۲۰۲۷، ممنوع خواهد شد، با این حال تصویب نهایی این بخش از تحریم‌ها نیازمند اجماع کامل میان کشورهای عضو است؛ امری که با توجه به مواضع متفاوت مجارستان و برخی کشورهای اروپای مرکزی، بعید به‌نظر می‌رسد. کایا کالاس، مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در اظهارناتی در بروکسل گفت: «این بسته تحریمی جدید می‌تواند تا پایان هفته تصویب شود، اما باید اطمینان یابیم که هیچ کشور اروپایی در زمستان بدون انرژی نمی‌ماند.» او تأکید کرد: «قطع وابستگی به روسیه نه‌تنها یک تصمیم اقتصادی، بلکه یک ضرورت امنیتی است.»

پیامدهای جهانی
قطع کامل واردات انرژی از روسیه تا سال ۲۰۲۸ بی‌تردید پیامدهای سنگینی برای بازار جهانی انرژی خواهد داشت. از یک‌سو، روسیه ناچار خواهد بود مسیر صادرات خود را بیش از پیش به سمت چین، هند و ترکیه متمرکز کند؛ روندی که از سال ۲۰۲۲ آغاز شده و اکنون بخش عمده صادرات سوخت فسیلی روسیه را شامل می‌شود. از سوی دیگر، اروپا نیز برای پرکردن شکاف ناشی از حذف منابع روسی، به‌دنبال تنوع‌بخشی گسترده به واردات خود از آمریکا، نروژ، قطر و آفریقا است. با وجود این، تحلیلگران هشدار می‌دهند که جایگزینی کامل انرژی روسیه نه از نظر حجم و نه از نظر قیمت در کوتاهمدت ممکن نیست.

حذف منابع ارزان روسیه می‌تواند فشار مضاعفی بر قیمت انرژی در اروپا وارد کند و صنایع انرژی‌بر را در معرض خطر رقابت‌پذیری قرار دهد. همین نگرانی‌هاست که سبب شده بروکسل روند حذف واردات را مرحله‌بندی کند تا از شوک قیمتی و کمبود انرژی جلوگیری شود.

آنچه در نگاه نخست تصمیمی سیاسی برای تضعیف کرملین به‌نظر می‌رسد، در عمق خود بازتابی از تلاش اروپا برای اتحادیه اروپا، با تمام اختلافات داخلی و فشارهای خارجی، به‌سوی آینده‌ای حرکت می‌کند که در آن انرژی دیگر ابزار نفوذ روسیه بر اروپا نخواهد بود، اما این مسیر، همان‌طور که تاریخ انرژی اروپا نشان داده، پرهزینه و زمان‌بر است. تا ژانویه ۲۰۲۸، قارمسین باید نه‌تنها جایگزینی مطمئن برای نفت و گاز روسیه بیابد، بلکه باید تعادلی تازه میان امنیت انرژی، منافع اقتصادی و اصول سیاسی خود برقرار کند؛ تعادلی که شاید سخت‌تر از هر زمان دیگری به‌دست آید.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

بر استفاده از موقعیت ترانزیتی تأکید دارند، افزود: در اسناد بالادستی مانند سیاست‌های کلی حمل‌ونقل و حتی در برنامه هفتم توسعه، بر موضوع مدیریت گذر تأکید شده است، اما نبود یک برنامه جامع و منسجم باعث شده سرمایه و توان اجرایی کشور در پروژه‌های پراکنده صرف شود و زیرساخت‌های حیاتی ترانزیتی در اولویت نباشند. محمدی در ادامه گفت: ترانزیت از جهات مختلفی چون درآمدزایی، اشتغال‌زایی، فعالیت‌های جانبی اقتصادی و کاهش تحریم‌پذیری برای ایران حائز اهمیت است. نگاه کلان کشور هم بر مبنای راهبرد بهره‌برداری از موقعیت ترانزیتی کشور بوده است که این را می‌توان در اسناد بالادستی مانند سیاست‌های کلی حمل‌ونقل سال ۱۳۷۹ و برنامه‌های توسعه‌از جمله برنامه هفتم مشاهده کرد که یک فصل آن به موضوع «مدیریت گذر» اختصاص دارد.

۱۴ نهاد متولی، بدون فرماندهی واحد
رئیس دفتر امور زیربنایی و تولیدی مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: برای تحقق ظرفیتهای تولیدی این حوزه ترانزیتی ایران در نظر گرفته شده، متاثر از ترانزیت کشور هستند، اما هر یک جزیره‌ای عمل می‌کنند و گاهی نه‌تنها همکاری ندارند، بلکه مانع اجرای امور می‌شوند. وی افزود: اصل سرعت و زمان در ترانزیت حیاتی است و اگر نتوانیم کالای کشورهای زیادی را به‌موقع عبور دهیم، صاحبان بار به سراغ مسیرهای جایگزین می‌روند؛ اتفاقی که در سال‌های اخیر برای ایران رخ داده است. محمدی در ادامه گفت: از منظر سیاستگذاری، برنامه‌ای جامع برای آینده ترانزیت کشور ارائه نشده و سرمایه و توان اجرایی کشور طی سال‌های گذشته بین پروژه‌ها و طرح‌های زیربنایی سرگردان بوده و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

دیگران منتظر نمی‌مانند
رئیس دفتر امور زیربنایی و تولیدی مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: ظرفیتی که برای این حوزه ترانزیتی ایران در نظر گرفته شده، متاثر از ۱۵ کشور همسایه است. به‌عنوان نمونه کشورهای حوزه قفقاز در یک سرزمین بسته قرار گرفته و هیچ ارتباط مستقیمی با دریا ندارند. وی افزود: این ایران ایران موقعیت بسیار مناسبی بود که می‌توانست سود و منفعت بسیار زیادی از آن کسب کند. یا در مورد چین که موقعیت ترانزیتی ایران می‌توانست معبری برای عبور حجم بسیار زیادی کالا و مسافر این کشور باشد؛ اما تعلل ما باعث از‌دست‌رفتن این موقعیت شد و چون پاس‌سنگوی نیاز آنها نبوده‌ایم آنها هم منتظر ایران نمانده و حتی با هزینه بیشتر به سراغ مسیرهای دیگر رفته‌اند. ما عدم استفاده از این ظرفیت‌ها را بعفا به تحریم‌ها مرتبط کرده‌ایم؛ درصورتی که این‌طور نبوده و ناهماهنگی‌های داخلی تأثیر زیادی بر آن داشته است. محمدی گفت: ایران در این منطقه بهترین مسیرهای کریدوری را در اختیار دارد؛ ولی کریدورهای رقیب ما که از لحاظ زمان و هزینه جایگاه پایین‌تری دارند بهتر از ما عمل کرده‌اند و کشورهای حاشیه خلیج‌فارس را به هاب‌های مختلف منطقه‌ای تبدیل کرده‌اند.

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

در سال‌های اخیر کمتر از ۱۳ میلیون تن بوده است. این شکاف بزرگ، نتیجه بی‌برنامگی، عملکرد جزیره‌ای دستنگاه‌ها، نبود سند جامع حمل‌ونقل و نادیده‌گرفتن اصل سرعت و هماهنگی در ترانزیت است.

درحالی که کشورهای رقیب مانند عراق با پروژه جاده توسعه و پاکستان با توسعه بندر گوادر جایگاه خود را در شبکه ترانزیتی تثبیت می‌کنند، ایران همچنان درگیر تصمیمات مقطعی و زیرساخت‌های نیمه‌تمام است. این در حالی است که ترانزیت می‌توانست یکی از ابزارهای اصلی کاهش تحریم‌پذیری اقتصاد ایران و منبع پایدار درآمد و نفوذ منطقه‌ای باشد. اکنون زمان آن رسیده تا با تدوین و اجرای سند جامع ترانزیت و حکمرانی واحد در این حوزه، از فرصت‌های باقیمانده برای بازایی جایگاه ایران در کریدورهای جهانی استفاده شود.

تاکنون درباره موقعیت مناسب ایران برای ایفای نقش تعیین‌کننده در ترانزیت بین‌المللی صحبت‌های زیادی شده و همه اهل فن می‌دانند که ایران به طور بالقوه می‌تواند سهم بسیار بالایی از ترانزیت کالا داشته باشد. اما مساله مهم اینجاست که صرف قرار گرفتن کشور در یک موقعیت خوب، نمی‌تواند ظرفیت‌های بالقوه را بالفعل کند و برای به نتیجه رسیدن این پتانسیل‌ها، بخش‌های مختلفی باید با کارکرد درست در کنار هم قرار گیرند. نکته مهم اینجاست که تعلل در استفاده از این فرصت‌ها، به کشورهای رقیب که حتی مزیت‌های کمتری نسبت به ما دارند، فرصت بیشتری برای جایگزین کردن مسیر ایران می‌دهد.

ابزار مقاومت در برابر تحریم
رئیس دفتر امور زیربنایی و تولیدی مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با تأکید بر ظرفیت بالای ایران در ترانزیت گفت: موقعیت جغرافیایی ایران، شرایط ویژه‌ای برای ترانزیت کالا و مسافر ایجاد کرده، اما متأسفانه از این مزیت استفاده مطلوبی نشده است. درحالی که کشورهای رقیب ما، با وجود نداشتن چنین موقعیتی، عملکرد بسیار بهتری در ترانزیت داشته‌اند.

فریبرز محمدی، با اعلام اینکه ترانزیت از منظر درآمدزایی، اشتغال‌زایی، فعالیت‌های جانبی اقتصادی و کاهش تحریم‌پذیری اهمیت بالایی دارد و سیاست‌های کلان کشور نیز باید در راستای تقویت ترانزیت تدوین شود، افزود: ترانزیت می‌تواند به یک موتور محرک برای توسعه اقتصادی و رفاه اجتماعی تبدیل شود.

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

در سال‌های اخیر کمتر از ۱۳ میلیون تن بوده است. این شکاف بزرگ، نتیجه بی‌برنامگی، عملکرد جزیره‌ای دستنگاه‌ها، نبود سند جامع حمل‌ونقل و نادیده‌گرفتن اصل سرعت و هماهنگی در ترانزیت است.

درحالی که کشورهای رقیب مانند عراق با پروژه جاده توسعه و پاکستان با توسعه بندر گوادر جایگاه خود را در شبکه ترانزیتی تثبیت می‌کنند، ایران همچنان درگیر تصمیمات مقطعی و زیرساخت‌های نیمه‌تمام است. این در حالی است که ترانزیت می‌توانست یکی از ابزارهای اصلی کاهش تحریم‌پذیری اقتصاد ایران و منبع پایدار درآمد و نفوذ منطقه‌ای باشد. اکنون زمان آن رسیده تا با تدوین و اجرای سند جامع ترانزیت و حکمرانی واحد در این حوزه، از فرصت‌های باقیمانده برای بازایی جایگاه ایران در کریدورهای جهانی استفاده شود.

تاکنون درباره موقعیت مناسب ایران برای ایفای نقش تعیین‌کننده در ترانزیت بین‌المللی صحبت‌های زیادی شده و همه اهل فن می‌دانند که ایران به طور بالقوه می‌تواند سهم بسیار بالایی از ترانزیت کالا داشته باشد. اما مساله مهم اینجاست که صرف قرار گرفتن کشور در یک موقعیت خوب، نمی‌تواند ظرفیت‌های بالقوه را بالفعل کند و برای به نتیجه رسیدن این پتانسیل‌ها، بخش‌های مختلفی باید با کارکرد درست در کنار هم قرار گیرند. نکته مهم اینجاست که تعلل در استفاده از این فرصت‌ها، به کشورهای رقیب که حتی مزیت‌های کمتری نسبت به ما دارند، فرصت بیشتری برای جایگزین کردن مسیر ایران می‌دهد.

ابزار مقاومت در برابر تحریم
رئیس دفتر امور زیربنایی و تولیدی مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با تأکید بر ظرفیت بالای ایران در ترانزیت گفت: موقعیت جغرافیایی ایران، شرایط ویژه‌ای برای ترانزیت کالا و مسافر ایجاد کرده، اما متأسفانه از این مزیت استفاده مطلوبی نشده است. درحالی که کشورهای رقیب ما، با وجود نداشتن چنین موقعیتی، عملکرد بسیار بهتری در ترانزیت داشته‌اند.

فریبرز محمدی، با اعلام اینکه ترانزیت از منظر درآمدزایی، اشتغال‌زایی، فعالیت‌های جانبی اقتصادی و کاهش تحریم‌پذیری اهمیت بالایی دارد و سیاست‌های کلان کشور نیز

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

لیلا جلیلووند – در نشست اخیر وزرای انرژی کشورهای عضو اتحادیه اروپا در لوکز آمبورگ، پیش‌نویس مقرراتی به تصویب رسید که بر اساس آن، همه قراردادهای واردات نفت و گاز از روسیه باید تا ژانویه ۲۰۲۸ به پایان برسد.

تحلیلگران بر این باورند که اجرای این طرح، پیامدهایی فراتر از مرزهای اروپا خواهد داشت و ممکن است بازار جهانی انرژی را وارد مرحله‌ای تازه از رقابت و بازاریابی کند. اروپا که از زمان جنگ اوکراین در تلاش است تا منابع جایگزین برای نفت و گاز روسیه بیابد، اکنون با این مصوبه گام مهمی به‌سوی استقلال کامل انرژی برداشته‌است؛ تصمیمی که می‌تواند هم‌زمان با تقویت همکاری با کشورهای خاورمیانه، آفریقا و ایالات متحده، نقش مسکو در معادلات انرژی جهان را به‌شدت کاهش دهد. این طرح که اکنون باید به تأیید پارلمان اروپا برسد، در واقع نقطه پایانی است بر چند دهه وابستگی متقابل انرژی میان اروپا و روسیه، وابستگی که تا پیش از جنگ اوکراین یکی از ارکان ثبات اقتصادی قاره‌سبز محسوب می‌شد.

براساس مفاد این طرح، کشورهای عضو موظفند از ژانویه ۲۰۲۴ هیچ قرارداد جدیدی برای واردات گاز از روسیه منعقد نکنند. قراردادهای کوتاهمدت باید تا ژوئن همان سال خاتمه یابند و قراردادهای بلندمدت نیز حداکثر تا ژانویه ۲۰۲۸ لغو شوند. این مقررات شامل هر دو نوع انرژی فسیلی، یعنی نفت‌خام انتقالی از طریق خطوط لوله و گاز طبیعی مایع (LNG)، می‌شود. با این تصمیم، اروپا عملاً می‌خواهد آخرین رشته‌های وابستگی خود به انرژی روسیه را قطع کند؛ رشته‌هایی که از دید رهبران اروپایی به‌طور غیرمستقیم به تداوم جنگ در اوکراین کمک می‌کنند.

گامی حیاتی
لارس اگارد، وزیر انرژی دانمارک که کشورش در حال‌حاضر ریاست دوره‌ای اتحادیه را برعهده دارد، این تصمیم را «گامی حیاتی برای استقلال انرژی اروپا» توصیف کرد و گفت: «هرچند در سال‌های اخیر تلاش‌های گسترده‌ای برای کنار گذاشتن نفت و گاز روسیه انجام داده‌ایم، اما هنوز به نقطه مطلوب نرسیده‌ایم.»

سسخنان او اشاره‌ای است به واقعیتی دوگانه: اتحادیه اروپا اگرچه واردات نفت از روسیه را به سه‌درصد از کل نیاز خود کاهش داده، اما هنوز ۱۳ درصد از گاز وارداتی‌اش از روسیه تأمین می‌شود؛ رقمی که سالانه بیش از ۱۵ میلیارد یورو برای مسکو درآمد دارد. این وابستگی نسبی، به‌ویژه در حوزه گاز، از آنجا اهمیت دارد که گاز روسیه نه‌تنها منبع گرمایش میلیون‌ها خانوار اروپایی است، بلکه در صنایع پتروشیمی، فولاد و تولید برق نیز نقشی کلیدی دارد، نه همین‌دلیل است که برخی کشورهای عضو، به‌ویژه مجارستان و اسلواکی، با طرح جدید مخالفت و آن را تهدیدی برای امنیت انرژی خود دانستند. پیتر سبیارتو، وزیر خارجه مجارستان، هشدار داده که این مقررات «تأمین مطمئن انرژی در کشورش را از بین خواهد برد.» با این حال، با توجه به رای اکثریت وزرا، مخالفت این کشورها نتوانست مانع تصویب طرح شود. برای کشورهای محصور در خشکی مانند مجارستان و اسلواکی نیز انعطاف‌هایی در متن نهایی پیش‌بینی شده‌است تا بتوانند به‌صورت موقت از برخی محدودیت‌ها معاف شوند.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

در حالی که کشورهای اروپایی به تلاش برای کاهش وابستگی به روسیه ادامه می‌دهند، تنش‌ها در منطقه خلیج فارس به تدریج کاهش یافته و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سهشنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سهشنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف

روزنامه اقتصاد

یکشنبه ۲۰ آذر ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۰۷

www.marzeghtesad.ir

بهره‌برداری از پروژه‌های آب و برق

مراسم بهره‌برداری و افتتاح پروژه‌های آب و برق روز دوشنبه دوازدهم آبان‌ماه ۱۴۰۴، با حضور برخط مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور و عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو برگزار شد. به گزارش وزارت نیرو، مجموع پروژه‌هایی که در این مراسم در بخش نیروگاه‌های تجدیدپذیر و بهینه‌سازی مصرف برق افتتاح شد به ظرفیت ۹۱۷مگاوات و ارزش سرمایه‌گذاری ۱۶هزار و ۵۸۷میلیارد تومان بوده که از این میزان ۳۳۷مگاوات شامل پروژه‌های نیروگاه‌های تجدیدپذیر به ارزش ۱۰هزار و ۷۷۷میلیارد تومان و ۵۸۰مگاوات به ارزش ۶هزار و ۳۱۰میلیارد تومان مربوط به پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف برق است. این طرح‌ها شامل افتتاح ۱۱۲مگاوات نیروگاه خورشیدی و ۶۰مگاوات پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف برق است که آماده بهره‌برداری بوده و همچنین آغاز عملیات اجرایی ۲۰۰مگاوات نیروگاه خورشیدی و ۵۲۰مگاوات پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف برق در نقاط مختلف کشور را دربرمی‌گیرد.

بهره‌برداری از پروژه‌های آب و برق در ادامه این مراسم، نیروگاه سیکل ترکیبی کلاس F سهند در استان آذربایجان‌شرقی با ظرفیت کل ۴۵۱مگاوات شامل یک واحد توربین گاز (بسا توان ۳۰۷مگاوات) و یک واحد بخار (با ظرفیت ۱۴۴مگاوات) به ارزش سرمایه‌گذاری ۳۳۷میلیارد تومان به همراه ۱۰۹ میلیون یورو نیز افتتاح شد که واحد گاز آن آماده بهره‌برداری تجاری و احداث بخش بخار آن در دست اقدام است. تصفیه‌خانه فاضلاب به همراه شبکه و خطوط جمع‌آوری فاضلاب استان تهران در شهرستان رابط‌کریم به ظرفیت ۲۱هزار و ۲۸۸مترمکعب در شبانه‌روز، به ارزش ۴هزار و ۳۰۰میلیارد تومان نیز از دیگر پروژه‌هایی است که توسط رئیس‌جمهور افتتاح شد. همچنین پروژه انتقال آب از سد طالقان (بگیر زیاران) به تصفیه‌خانه‌های آب استان‌های البرز و تهران به ظرفیت ۱۵۰میلیون مترمکعب در سال به ارزش ۷هزار و ۶۷۰میلیارد تومان از دیگر پروژه‌های افتتاح‌شده توسط ریاست‌جمهوری بود. این پروژه که به طول ۶۲کیلومتر بوده، می‌تواند تامین آب آشامیدنی مورد نیاز ۳میلیون نفر در تهران و البرز را تضمین و امکان تعمیر، نگهداری خط موجود، رسوب‌گیری و استفاده همزمان در شرایط اضطرار را فراهم کند.

تکمیل پروژه‌های آب و برق مبتنی بر دانش روز به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری اسلامی ایران، رئیس‌جمهور در آیین افتتاح پروژه‌های صنعت آب و برق وزارت نیرو تاکید کرد: «این درست نیست که کارگاه‌ها و کارخانه‌ها ما به‌دلیل قطع برق متوقف شوند، باید با سرمایه‌گذاری مناسب از انرژی‌های تجدیدپذیر و خورشیدی بیشتر بهره‌گیریم.» رئیس‌جمهور تلاش مهندسان و کارشناسان صنعت آب و برق را برای رفع ناترازی‌ها شایسته قدردانی دانست و تصریح کرد: پروژه‌های آب و برق باید با بهره‌گیری از دانش روز و پیش‌بینی‌های آینده اجرا شوند تا توسعه‌ای پایدار و قابل اتکا برای کشور فراهم شود.

مسعود پزشکیان در مراسم افتتاح پروژه‌های صنعت آب و برق وزارت نیرو در سخنانی با تشکر و قدردانی از تمام مهندسان و کارشناسان که در زمینه رفع ناترازی‌ها تلاش می‌کنند، گفت: در این روزها شما عزیزان فشارهای بسیاری را در زمینه آب، برق و گاز تحمل می‌کنید؛ اما به‌رغم طعنه‌هایی که زده می‌شود این تلاش‌ها بسیار ستودنی است؛ چراکه اعداد و ارقامی که در حوزه‌های مختلف صنعت آب و برق بیان شد، نشانگر این است که در مدت کوتاهی توانسته‌اید به نتیجه مطلوب برسید.رئیس‌جمهور بیان اینکه اگر چنانچه بر دستگاه و نهادهی فشارها را افزایش می‌دهیم یا توصیه‌ای می‌کنیم برای ایجاد هم‌آوابی و هماهنگی است، اظهار کرد: دشمن اکنون در تلاش است تا توجه به وضعیت ناترازی‌ها از اختلافات داخلی سوءاستفاده کند؛ اما همان‌طور که مقام معظم رهبری فرموده‌اند رمز موفقیت کشور در حفظ وحدت و انسجام ملی است. از این رو باید تمام دستگاه‌ها، با یکدیگر هماهنگ و منسجم عمل کنند تا در زمینه رفع ناترازی‌ها اقدامات موثری انجام بدهیم.رئیس‌جمهور گفت: ۸سال است که باردگی در کشور کمتر از میانگین ۵۰ساله است، بنابراین برای اصلاح الگوی مصرف از مردم می‌خواهیم تا کمک کنند. چنانچه هر کس در هر جایگاهی انرژی را به‌رینه مصرف کند و مراعات حال یکدیگر را در سراسر کشور کنیم، آب، برق و گاز قطع نخواهد شد. کمترین تنش را در کشور شاهد خواهیم بود و واحدهای تولیدی و کارخانه‌ها برق خواهند داشت.

دکتر پزشکیان با تاکید بر اینکه باید روند سوخت خانه‌ها از گاز به برق منتقل شود، تاکید کرد: انجام این کار به پایداری انرژی، حفظ محیط زیست و مدیریت درست مصرف کمک شایانی می‌کند. در زمینه اصلاح الگوی مصرف و نصب پنل‌های خورشیدی برای واحدهای مسکونی هم باید تدابیری اندیشیده شود تا بانک‌ها به مردم تسهیلات ارائه دهند.

مسکن شهرها در دو سناریو

عرشیا حسن پور – اولین آمار رسمی از متوسط قیمت مسکن کشوری را بعد از ۳ سال «توقف انتشار» اعلام می‌کند؛ ۲۶ میلیون تومان در مترمربع برای سال ۱۴۰۳

متوسط قیمت کشوری مسکن، بعد از ۳سال توقف انتشار آمار رسمی، مشخص شد. گزارش اختصاصی «دنیایاقتصاد» از آخرین برآورد یک مرجع دولتی از نبض بازار آپارتمان‌های ۱۴۵۶شهر ایران حاکی است، میانگین قیمت هر متر مربع مسکن در معاملات صورت‌گرفته در سال۱۴۰۳ به ۲۶میلیون تومان رسید. بررسی‌های «دنیایاقتصاد» از روند تورم کشوری مسکن نشان می‌دهد، بازارهای تهران و شهرها به پایان یک دوره رالی قیمت رسیده‌اند. مبدأ آتی «تحولات قیمت» در دو سناریو بررسی شده است.

فرید قدیری: سرانجام پس‌از حدود ۳ سال، امکان رصد نبض بازار مسکن کشوری با استناد به یک «آمار رسمی از متوسط قیمت آپارتمان در شهرهای ایران» فراهم شد و اکنون نتایج پایش بیانگر «پایان یک دوره رالی ملکی تهران و کشور» است.گزارش «دنیایاقتصاد» از جزئیات نبض قیمت مسکن کشوری حاکی است، طبق برآوردهایی که دفتر اقتصاد مسکن براساس مجموعه‌ای از داده‌های رسمی درباره قیمت واحدهای مسکونی در ۱۴۵۶ شهر ایران انجام داده، متوسط قیمت‌ها در سال ۱۴۰۳ ۲۶ میلیون تومان در هر مترمربع رسید. پیش‌تر آخرین آمار رسمی که از بسوی مرکز آمار ایران درباره قیمت مسکن کشوری انتشار عمومی پیدا کرد، مربوط به قیمت‌های سال ۱۴۰۰ بود. طی ۳ سال اخیر، به‌خاطر «سامانه بازی‌ها در دولت» و حذف و اضافه‌هایی که برای «محل الکترونیکی انجام معاملات مسکن» اتفاق افتاد، شیرازه کار از دست نهادهای آماري خارج شد، طوری‌که همچنان مرکز آمار و بانک مرکزی امکان استخراج داده‌های مربوط به ارزش معاملات مسکن در بازار را ندارند. اما در این مقطع برآوردهای متولی بخش مسکن و ساختمان مشخص کرده است؛ متوسط قیمت آپارتمان در شهرهای کشور تا ابتدای سال جاری در سطح ۲۶ میلیون تومان در هر مترمربع قرار گرفته است. همچنین براساس همین برآوردها، متوسط قیمت مسکن سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نیز سنجش شده است.

تورم مسکن کشوری چقدر است؟

بررسی‌های «دنیایاقتصاد» با استناد به آمارهای موجود از نبض کشوری مسکن نشان می‌دهد، سال گذشته تورم مسکن در شهرهای ایران به رقم ۲۰ درصد کاهش پیدا کرد. متوسط قیمت در این بازار (کشور) در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ به ترتیب در سطوح ۱۵.۵ میلیون و ۳۰ میلیون تومان قرار گرفت و به این‌ترتیب تورم مسکن کشوری در آن دو سال به ترتیب ۲۳ درصد و ۸۷ درصد شده بود. روند تورم مسکن سال‌های اخیر در کشور، «هم‌جهت با نبض مسکن تهران» بوده است؛ به این معنا که سال گذشته به دلیل ریسک «تنش نظامی» در کنار ریسک «سیاسی مرتبط با مذاکرات»، همچنان که باعث کاهش شدید تقاضای

مسکن شهرها در دو سناریو

سرمایه‌ای در بازار معاملات آپارتمان پایتخت شد، بر رفتار بازیگران این بازار در سایر شهرهای ایران اثر مشابه داشت. در حال حاضر آماري از این برآوردها برای نبض کشوری مسکن در نیم‌سال اول ۱۴۰۴ وجود ندارد اما تحقیقات میدانی «دنیایاقتصاد» از برخی شهرهای دستکم بزرگ و کلانشهری مشخص می‌کند، «ثبات نسبی قیمت» و «رکود شدید معاملات خرید»، مشابه تهران، در دیگر شهرها نیز برقرار است.

رالی قیمت مسکن تهران و کشور، از کی شروع شد؟
شروع جهش قیمت مسکن در سال ۹۷، ابتدای یک دوره جدید رالی قیمت‌ها بین بازار املاک تهران و کشور بود. رالی ابتدا با «پیشستازی» تهران شکل گرفت به این صورت که متوسط قیمت آپارتمان‌ها در پایتخت در سال ۹۷ رقمی معادل ۷۰ درصد افزایش پیدا کرد؛ در حالی که سطح رشد قیمت کشوری حدود ۴۰ درصد بود. سال بعد از آن اما «تورم سال قبل بازار مسکن تهران» روی نبض کشوری منعکس شد و به این‌ترتیب، مسیر دنباله‌روی شهرها از رفتار مسکن تهران و نوعی تعقیب و گریز قیمتی ادامه پیدا کرد. اکنون مشخص است که رالی قیمت‌ها دو نیمه متفاوت داشته است؛ دهه ۹۰ و دهه ۱۴۰۰. متوسط قیمت مسکن در فاصله ابتدا تا پایان دهه ۹۰ در تهران، بیشتر از کشوری افزایش پیدا کرد؛ رشد میانگین ۲۵ درصدی قیمت آپارتمان‌های پایتخت در مقایسه با رشد متوسط ۲۳ درصدی بازار کشوری. اما در دهه ۱۴۰۰ این تفاوت معکوس شد؛ به‌طوری‌که تورم مسکن کشوری، سطح متوسط ۴۷ درصد را ثبت کرد در حالی‌که تورم مسکن تهران نرخ ۴۰ درصد را رقم زد. حاصل این رالی که اکنون با استناد به «سبب قیمت مسکن تهران به کشور»، به پایان یک دوره حدودا هشت ساله رسیده که این، بازار را به وضعیت «تنظیمات کارخانه» برگردانده است.

فاز «تنظیم کارخانه»

بررسی‌های «دنیایاقتصاد» از روند نسبت قیمت مسکن تهران به کل کشور بیانگر آن است که در ابتدای دهه ۹۰ این نسبت حدود ۲.۴ بوده اما در شروع جهش سنگین و کم‌سابقه قیمت مسکن در سال ۹۷، عدد حاصل از نسبت به ۳.۴ افزایش می‌یابد.

در طول رالی قیمت به دلیل تنظیم قیمتی بازار مسکن شهرها با وضعیت بازار پیشساز تهران، عدد نسبت رو به کاهش می‌رود و اکنون، یعنی در ابتدای سال ۱۴۰۴، این نسبت به زمان ابتدای دهه ۹۰ یعنی ۲.۴۵ رسیده یا بسیار به آن نزدیک شده است. با نگاه به دوره ۸ سال گذشته بازارهای مسکن تهران و کشور می‌توان گفت، رالی به پایان یک دوره خود رسیده است. این نسبت همانطور که در نمودار قابل مشاهده است، در جهش سال‌های ۹۱ و ۹۲ نیز افزایش پیدا کرده بود، اما نه به

سطح سال ۹۷ به این علت که رونق تورمی بازار مسکن تهران در آن دو سال، تفاوت معناداری با شرایط تورمی نیمه دوم دهه ۹۰ داشت.

مسیر آینده بازار مسکن؟

این مقاله تا اینجا نشان داد، طی سال‌های اخیر که وضعیت بازار مسکن مملو از ریسک‌های اقتصادی و غیراقتصادی بود، به چه سمتی حرکت کرد. به‌خصوص آنکه چون طی این سال‌ها تصویر نسبتاً روشنی از قیمت آپارتمان در شهرهای ایران وجود نداشت، امکان بررسی آنها هم ممکن نبود. اکنون این آمار ۳۶میلیون تومانی از متوسط قیمت مسکن در شهرهای ایران، اگرچه آمار مرکز آمار نیست اما به دلیل آنکه توسط مرجع سیاست‌گذاری بخش مسکن و ساختمان برآورد شده و از روی آن، «شاخص دسترسی مسکن» برای سال اول قانون برنامه هفتم به‌دست آمده است، قابل اتکا می‌تواند باشد.

ضمن آنکه طی سال‌های دهه ۹۰، همواره آمارهای قیمت مسکن استخراج‌شده از دفتر اقتصاد مسکن، نزدیک به آمارهای مراجع رسمی آماری بوده است. اکنون با لحاظ اینکه بازار مسکن یا دقیق‌تر، نسبت قیمت مسکن تهران به کشور، به حالت نرمال رسیده است، مسیر آتی آن، یک پرسش کلیدی است که می‌تواند چشم‌انداز این بازار را برای فعالان آن مشخص کند. دو سناریو درباره آینده قیمت‌ها در بازار مسکن تهران-کشور مطرح است که توسط سه صاحب‌نظر بخش مسکن و ساختمان با نگاه به «متغیرهای اثرگذار روی رفتار بازیگران» پیش‌بینی شده است.

یک سناریو، «تداوم پیشستازی تهران» در بازار مسکن کشوری است به این معنا که «هر نوع تغییر محسوس در نبض قیمت یا معاملات» ابتدا در پایتخت بروز می‌کند و سپس در دیگر شهرها و احتمالاً ابتدا در کلانشهرها منعکس خواهد شد. سناریوی دوم اما احتمال «نقش‌اول» بودن بازار مسکن پایتخت را پایین می‌داند. اگر این سناریو محقق شود، الگوی تاریخی «جغرافیای تغییر فاز در بازار مسکن کشور» برای اولین‌بار تغییر خواهد کرد.

تهران «پیشساز» می‌ماند؟

حجالت‌ه میزایی، صاحب‌نظر اقتصاد مسکن و اقتصاد شهر، سناریوی اول را بسیار محتمل می‌داند. او در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد» چشم‌انداز بازار مسکن را این‌گونه توصیف کرد که اخیراً تحرکاتی در بازار معاملات مسکن تهران قابل مشاهده است و تا حدودی، در برخی کلانشهرها نیز دیده می‌شود. با این حال تغییر فاز بازار دست‌کم به دو دلیل از تهران نشأت خواهد گرفت. نبض خرید و فروش آپارتمان‌های بسیار کوچک و مناسب ورود به عنوان دو دسته املاک مسکونی که می‌تواند به نوعی « محرک رشد معاملات» در شرایط ثبات باشد، همچنان در اختیار بازار مسکن تهران است. تعداد این دو گروه واحد مسکونی در تهران به مراتب بیشتر از سایر شهرها است، بنابراین این ویژگی در این بازار، پیشتاز بودن تهران در مسیر آتی بازار مسکن را به نوعی تضمین خواهد کرد. همچنین ابوالفضل مشکینی، صاحب‌نظر بخش مسکن و ساختمان نیز در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد»، یک توصیف معادار از «شرایط جدید بازار مسکن» ارائه کرد و احتمال تحقق سناریوی «پیشتازی تهران» را بیشتر از سناریوی دوم دانست. مشکینی معتقد است، مجموعه‌ای از شرایط از جمله «رکود سنگین سال‌های اخیر» باعث خواهد شد طی ماه‌های آینده، سمت تقاضای خرید آپارتمان در صورتی که شرایط را «مناسب ورود» ببینند، با «احتیاط بسیار بالا» خرید کند. این صاحب‌نظر تاکید کرد، بازار مسکن تهران در مقایسه با دیگر شهرها حتی شهرهای شمالی و حتی کلان‌شهرهای به نوعی رقیب پایتخت، «محوریت» خود را حفظ می‌کند؛ چون شرایط موجود نشان می‌دهد، فعلا شهر قابل‌رقابتی با تهران وجود ندارد.

مشکینی درباره بازار مسکن شهرهای میانی، شهرهای شمالی و کلان‌شهرها گفت: اتفاق خاصی در این بازارها طی یک‌سال اخیر مشاهده نشده‌است. در کلان‌شهرها هم «مشکلات اقلیمی، ناترازی و آب» بعضاً از تهران حادتر است. از طرفی، در شهرهایی از شمال که سابقه «رونق هیجانی خرید ویلا و زمین» وجود دارد، در حال‌حاضر «خواب معاملاتی» دیده می‌شود و قیمت‌های پیشنهادی، شکننده است. این صاحب‌نظر در عین‌حال با تاکید بر اینکه، دهه ۹۰ و دهه ۱۴۰۰ در بازار مسکن با دهه ۹۰ متفاوت است و این تفاوت ادامه خواهد داشت، ۵ فاکتور «تغییرات اقلیمی، فرونشست‌ها، کم‌آبی و بی‌آبی، بازدهی بازارهای موازی و ریسک‌های رکودساز در بازار مسکن» را عوامل شکل‌دهنده این تفاوت معرفی کرد.

سناریوی «تغییر الگوی مسکن»

فرید یزدانی، صاحب‌نظر اقتصاد مسکن در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد»، وقوع سناریوی دوم، یعنی تغییر الگوی پیشستازی تهران را محتمل دانست. یزدانی در تشریح دلایل بروز احتمالی این سناریو در مسیر آتی بازار مسکن، به سه پارمتر اشاره کرد. یک دلیل آنچه باعث تقاضا شد بازار مسکن شهر تهران «نقش قبلی» را نتواند ایفا کند، «دامه‌دار بودن ریسک سیاسی» است که این خود باعث می‌شود بخش مهمی از سرمایه‌ها پتانسیل ورود به بازار مسکن را نداشته باشد.دلیل دوم، «انتقال شتاب‌دهنده‌های تقاضا» از تهران به شهرهای اطراف و به ویژه «منطقه کلانشهری تهران» و البته سایر حاشیه‌های شمالی است.

یکی از این شتاب‌دهنده‌ها، قدرت خرید بر حسب نسبت درآمد به قیمت است. ضمن آنکه، «رشد انتظار قیمت» در زمان خواب سرمایه ملکی در حداقل یک‌سال اخیر در بازار مسکن تهران محقق نشد. علت سسوم از نگاه یزدانی که باعث می‌شود الگوی جغرافیایی تغییر فاز در بازار مسکن کشور تغییر کند، محل شکل‌گیری تقاضای مصرفی خرید و اجاره است. این دسته تقاضا از بازار مسکن خارج شده یا فعلاً امکان حضور ندارد، بنابراین از آنجا که تقاضای سرمایه‌ای بر بستر تقاضای مصرفی فعال می‌شود، نقصان توان مالی خانوارها در شهر تهران باعث می‌شود «احتمال رشد تقاضا در خارج از تهران» بالا و «در درون تهران» اندک باشد.

خشکسالی هم فاکتور دیگری است که این سناریو را تقویت می‌کند. ضمن آنکه، تهران به لحاظ فیزیکی و کالبدی، ظرفیت توسعه ندارد و این بر بازار مسکن این کلانشهر تاثیر خواهد گذاشت مگر آنکه قصدی برای افزایش محدوده وجود داشته باشد. مجموع این تحلیل‌ها مشخص می‌کند، در صورتی که تهران پیشساز بماند، رف احتمالی ریسک‌های رکودساز مسکن باعث خواهد شد بار دیگر نسبت قیمت، صعودی شود اما در صورت تحقق سناریوی دوم، این نسبت می‌تواند در سطح فعلی نوسان کند یا کمتر شود.

ناوگان اتوبوسرانی پایتخت روزانه یک‌میلیون مسافر را در شهر تهران جابه‌جا می‌کند و سهمی ۵ درصدی از حمل‌ونقل درون شهری دارد. این درحالی است که در سال‌های ابتدایی دهه ۸۰، اتوبوسرانی روزانه حدود ۲میلیون مسافر در شهر تهران را صورت می‌داد. در شرایط کنونی سهم اتوبوسرانی از سفرهای درون‌شهری تهران تقریباً نصف تاکسی آنلاین است. به این‌ترتیب به‌رغم تبلیغات مدیریتی شهرداری، اتوبوسرانی در جابه‌جایی شهروندان تهرانی چندان موفق نبوده است. مدیرعامل سازمان اتوبوسرانی معتقد است که تعداد سفرهای روزانه با اتوبوس تقریباً متناسب با تعداد فعلی ناوگان بوده و در عین‌حال توسعه خطوط مترو در سال‌های اخیر باعث شده تا بخشی از متقاضیان سفر با حمل‌ونقل عمومی به سراغ این مُد جدید حمل‌ونقلی بروند. گفت‌وگو با بخشی از شهروندانی که از حمل‌ونقل عمومی استفاده می‌کنند نیز حاکی از آن است که کاهش تعداد اتوبوس در سال‌های قبل باعث شده تا این مُد حمل‌ونقلی مسافران سابق خود را از دست بدهد، در شرایطی که سفر با اتوبوس با چالش ترافیک شهری روبه‌رو است، مردم تردد با مترو را در مناطقی که پوشش مترویی وجود دارد ترجیح می‌دهند. درواقع اتوبوس مُد حمل‌ونقلی ایده‌آلی برای شهروندان نیست.

اقتصاد در تله موریا نه زیرمیزی

رسانه‌های اجتماعی در قاهره، گفت: «تورم به همه چیز، حتی به انعام هم رسیده است. در گذشته، مردم می‌توانستند ۱۰ تا ۲۰ پوند بپردازند و کاملاً کافی بود. اما اکنون اگر به کسی فقط ۱۰ پوند بدهید، او نمی‌تواند با آن کاری انجام دهد.» کالداس گفت وقتی پدر خانمش در ماه مارس به‌دلیل نارسایی کلیه به بیمارستان رفت، پرستاران درخواست‌های او برای آب یا کمک برای تعویض لباس را نادیده گرفتند تا اینکه او شروع به انعام دادن به آنها کرد؛ هزینه‌ای طاقت‌فرسا، حتی اگر فقط حدود یک‌دلار در روز برای هر پرستار باشد.

کالداس افزود که به‌دلیل وضعیت اقتصادی، متوجه اوضاع شده است. او گفت: «دستمزدهای پایین مردم را مجبور می‌کند به انعام تکیه کنند. آنها باید پول اضافی داشته باشند.» انعام دادن ممکن است یک عادت ریشه‌دار در مصر باشد؛ اما نظرات در مورد زمان مناسب برای دادن انعام و اینکه آیا پرداخت برای برخی از لطف‌ها نشانه‌ای از قدردانی است یا رشوه‌خواری ساده، بسیار متفاوت است. دو سال پیش، خانم کالداس خود را در صف طولانی یک اداره یافت، زمانی که به‌صورت فوری نیاز به تمدید گواهینامه رانندگی خود داشت. او گفت، در حین انتظار، دیگری را دید که به یک کارمند دولت رشوه می‌دادند تا بدون آزمون رانندگی، گواهینامه خود را دریافت کنند. اگرچه خانم کالداس مخالف بود؛ اما او از انعام

داده به همان کارمند - پس از اینکه به او اجازه داد به جلوی صف برود و علاوه بر

هزینه‌های معمول، هزارپوند (حدود ۳۳دلار) به آن کارمند داد تا از او تشکر کند- ایایی نداشت. کالداس می‌گفت اگر همین اتفاق امروز رخ می‌داد، باید تا ۱۸۰۰ پوند (حدود ۳۸دلار) انعام می‌داد.

برای بسیاری از مصری‌ها، پرداخت انعام‌های بالاتر به‌طور فزاینده‌ای دشوار است. با این حال، برخی دادن پول اضافی را به‌عنوان یک وظیفه مذهبی یا یک عمل خیر، راهی برای پر کردن شکاف عمیق بین افرادی که چیزی برای بخشیدن دارند و کسانی که تقریباً هیچ چیز ندارند، می‌دانند. اگرچه مصر می‌توید برنامه‌های رفاهی را گسترش داده است، اما جدیدترین آمار رسمی، از سال ۲۰۱۹، تخمین می‌زند که کمی کمتر از ۳۰درصد از مصری‌ها در فقر زندگی می‌کنند.

با همه‌گیری ویروس کرونا و رکود اقتصادی اخیر، این درصد تقریباً به‌طور قطع افزایش یافته است. دولت همچنین یارانه‌های نان، گاز و برق را که برای بسیاری از

مصری‌های فقیر حیاتی است، کاهش می‌دهد. «های محمد صادق»، معلم زبان انگلیسی در قاهره گفت که سیمی کرده ۱۰ تا ۱۵ پوند (حدود ۲۰ تا ۳۰است) به متصدیان پارکینگ و بسته‌بندان فروشگاه‌های مواد غذایی بدهد که از ۵پوند معمول قبل از بحران اقتصادی بیشتر است.

او گفت: «این همیشهِ بخشی از فرهنگ بوده است؛ اما شاید نیت شما الان کمی متفاوت باشد.» شما این کار را می‌کنید؛ چون می‌دانید چقدر سخت است، بنابراین به جای تشکر، کمک می‌کنید.»با این حال، برای برخی که انعام می‌دهند، چنین مبادلاتی تنها روان‌کننده چرخ چرخش بوده و جبرجیر زندگی مصری است. برای کسانی که این هدایا را دریافت می‌کنند، جمع‌آوری انعام راه قابل قبول اجتماعی برای زنده ماندن در اقتصادی بی‌رحم است. اوایل امسال، «عمر احمد»، ۵۵ساله، تکنسین کامپیوتر در قاهره، در یک کلینیک پزشکی بسیار شلوغ حضور داشت. او می‌دانست ساعت به‌منظرف پزشک خواهد ماند. احمد با دیدن برخورد دوستانه نشی که احساس کرد می‌تواند «در ازای دریافت مبلغی - به او کمک کند، ۵۰پوند یا حدود یک‌دلار به او داد تا زودتر نوبت بگیرد. او گفت: «گاهی اوقات وقتی این‌قدر کم پول می‌دهید خجالت می‌کشید؛ چون می‌دانید چقدر کم است. وقتی به مردم پول می‌دهید، می‌خواهید چیزی به آنها بدهید که بتوانند قدرش را بدانند.»

روزنامه ورزش اقتصاد

پیشینهٔ ۵۲ آذر ۱۴۰۴ شمارهٔ ۸۰۷۰۵۷ www.marzeghtesad.ir

♥ **مهدی روی دور خوشبختی**

در آتن، جایی که ورزشگاه «کارایسکایس» هر هفته با شور قرمز هواداران می‌لرزد، حالا نامی تازه روی لب‌هاست؛ مهدی طارمی. شنبه‌شب در دیداری که المپیاکوس برای حفظ جایگاهش در صدر جدول به چپیزی جز برد نمی‌اندیشید، ستاره ایرانی تیم با درخشش خود آتش حمله‌های سرخ‌پوشان را شعلهور کرد. دقیقه ۶۰، طارمی از میان مدافعان آریس عبور کرد و با ضربهای دقیق دروازه حریف را گشود؛ گلی که نه‌تنها سه امتیاز حیاتی برای تیم مندیلیبار به همراه داشت، بلکه موجب شد دوران تازه‌ای در خط حمله المپیاکوس برای مهدی آغاز شود.

اما درخشش مقابل آریس، تنها یک گل سساده نبود. آمار طارمی نشان می‌دهد که او به مرز آمادگی کامل رسیده است: ۸۹ درصد پاس سالم (۱۷ از ۱۹)، ۸۳ درصد دقت پاس در زمین حریف، یک شوت در چهار چوب، دو دوتل زمینی و یک پیروزی در نبرد هوایی، طارمی با نمره ۷.۲ در جمع بهترین بازیکنان میدان قرار گرفت و پس از پوندسه، کاشتینیا و نزولاکیس چهارمین بازیکن برتر دیدار بود.

این دومین هفته متوالی است که طارمی در ترکیب اصلی المپیکوس قرار می‌گیرد و دومین هفته‌ای که نام او در فهرست گلزنان می‌درخشد. در واقع، از زمانی که خوزه لوئیس مندیلیبار تصمیم گرفت نقشی متفاوت به مهاجم ایرانی بدهد، مسیر فنی تیم یونانی دستخوش تغییر مثبت شده است. مندیلیبار سرمربی باتجربه اسپانیایی، در ابتدا طارمی را به عنوان بازیکنی مکمل برای ایوب الکعبی جذب کرده بود؛ مهاجمی مراکشی که در سال‌های اخیر به یکی از محبوب‌ترین چهره‌های المپیاکوس تبدیل شده است. الکعبی با سلیقه‌ای پرپار در گلزنی، چنان جایگاهی بین هواداران دارد که نیمکت‌نشینی‌اش تقریباً غیرقابل تصور است. از همین رو، مأموریت اولیه طارمی هشوار به نظر می‌رسد: درخشش در تیمی که یک ستاره باتیات در نوک حمله دارد. اما مندیلیبار خیلی زود متوجه شد که راهکارش برای بهره‌برداری از توانایی‌های طارمی، تغییر در نقش اوست؛ نه تغییر در سیستم تیم، او بدون دست‌زدن به ساختار همیشگی ۱-۲-۴ المپیاکوس، طارمی را از نوک حمله به پست هافبک نفوذی منتقل کرد؛ جایی درست پشت سر ایوب الکعبی. این تغییر، نتیجه‌ای فوق‌العاده داشت. در دیدار ستنی برابر ا.ک.آتن، طارمی نخستین‌بار در این پست جدید به میدان رفت و بلافاصله درخشید. او با یک گل تماشایی و نمایش هوشمندانه، نمره عالی ۸.۳ را از کارشناسان گرفت و عنوان بهترین بازیکن زمین را از آن خود کرد. همین عملکرد کلفی بود تا مندیلیبار در بازی بعدی مقابل آریس نیز دوباره به ترکیب مشابه اعتماد کند. طارمی باز هم پاسخ اعتماد سرمربی‌اش را با گل و دوندگی مثال‌زدنی داد. نکته جالب اینجاست که در فاصله کوتاهی، طارمی از بازیکنی ذخیره به یکی از عناصر اصلی ترکیب المپیاکوس تبدیل شده است. آماژین گونای «همه چیز است»: در شش حضور در سوپرلیگ یونان، که تنها دو بازی آن فیکس بوده، او موفق شده ۴ گل بزند و یک پاس گل بدهد. یعنی به طور میانگین، هر ۳۸ دقیقه یک تأثیر مستقیم روی گل‌های تیمش دارد؛ آمارى در سطح مهاجمان تراز اول اروپا.

در سوی دیگر، ایوب الکعبی با ۹ بازی، ۶ گل و یک پاس گل عملکردی ثابت و قابل‌اتکا دارد. اما تفاوت میان دو مهاجم، نه در تعداد گل‌ها، بلکه در نحوه اثرگذاری بر تیم است. الکعبی همچنان تمام‌کننده اول تیم به شمار می‌رود، اما طارمی در نقش جدید خود تبدیل به مغز متفکر خط حمله شده است؛ بازیکنی که هم فضا می‌سازد، هم پاس می‌دهد و هم در موقعیت‌های کلیدی، به هوش بالا گل می‌زند. این روزها در آتن، صحبت از یک زوج تازه است؛ زوجی ایرانی-مراکشی که درگ مقابله‌ای در زمین دارند. الکعبی در نقش تمام‌کننده و طارمی در نقش بازیکن حمله، ترکیبی ساخته‌اند که مدافعان یونانی به سختی می‌توانند متوقفش کنند. هواداران المپیاکوس حالا دیگر طارمی را نه به عنوان «جاشین الکعبی» بلکه به عنوان مکملی ارزشمند و ستاره‌ای تازه در قلب تیمشان می‌شناسند. اگر این روند ادامه پیدا کند، شاید خیلی زود نام مهدی طارمی همان‌قدر که در پورتو بر سر زبان‌ها بود، در آتن هم با شور و افتخار فریاد زده شود.

♥ **ستارگان کلبا روی نوار ناکامی**

برای نخستین‌بار در تاریخ فوتبال، یک باشگاه خارج از ایران پنج بازیکن ایرانی را همزمان در ترکیب خود دارد، اما نتیجه آن، چیزی جز ناکامی و سرخوردگی نبوده است. الاتحاد کلبا که در ابتدای فصل با هزینهای سنگین سراغ ستاره‌های لیگ برتر ایران رفت و جمعی از ملی‌پوشان را به امارات آورد، حالا پس از گذشت ده هفته از لیگ ادنوک، در میانه‌های جدول سرگردان است و نشانی از تیمی مدعی ندارد. روز شنبه در ورزشگاه شیخ حمدان بن‌زاید، تیم الظفره با نمایشی برتر، میزبان خود الاتحاد کلبا را با نتیجه ۳ بر صفر شکست داد؛ شکستی سنگین و ناامیدکننده برای تیمی که با حضور بازیکنانی چون احمد نوراللهی، سامان قدوس و شهریار مفلوول امید زیادی به تغییر سرنوشتش داشت. در این مسابقه که با حضور بیش از ۱۴۰۰ تماشاگر برگزار شد، قدوس مثل همیشه در ترکیب اصلی حضور داشت اما در دقیقه ۷۰ تعویض شد؛

بعد از بازی استقلال خوزستان وارد فیفادی آبان‌ماه خواهیم شد و به‌مدت دو هفته مسابقات تعطیل خواهد بود اما اولین بازی اوسمار و تیمش بعد از فیفادی دیدار با تراکتور در تبریز و جام حذفی است. هنوز تاریخ دقیق این بازی مشخص نشده اما با توجه به دو بازی تیم ملی در این فیفادی شرایط از یک منظر دیگر برای اوسمار دشوار خواهد بود چراکه او باید تیمش را بدون بازیکنان ملی‌پوش داخلی و خارجی مهپای این بازی بزرگ کند. در دو فیفادی قبلی شهرپور و مهرماه، پرسپولیوس هر بار حدود ۸بازیکن را به اردوهای تیم ملی فرستاد که تعداد قابل توجهی اسست و هر بار هاشمیان درباره این موضع به عنوان یکی از معضلات آماده‌سازی تیمش در ادامه لیگ یاد کرد. این بار هم احتمالاً پرسپولیوس چهار پنج بازیکن در تیم ملی خواهد داشت که برای تورنمنت چهارجانبه به امارت می‌روند، باکیچ و احتمالاً اورنوف هم راهی اردوی تیم‌های ملی کشور خود خواهند شد و شاید یکی‌دو بازیکن هم در اردوی تیم امید حضور داشته باشند که این بازیکنان راهی تورنمنت قرقیزستان می‌شوند. در چنین شرایطی کار اوسمار برای آمادسازی تیم بدون یک‌سوم بازیکنان با هدف صعود از مرحله اول جام حذفی مقابل تیم پرمهره تراکتور دشوار خواهد بود هر چند تراکتور هم ملی‌پوشانی دارد که آنها نیز از تیم خود جدا خواهند شد.

نکته جالب اینجاست که اوسمار ویرا دو سال قبل وقتی سرمربی پرسپولیس شد بعد از شکست مقابل آلومینیوم در اراک، در دومین مسابقه به‌عنوان سرمربی مقابل تراکتور قرار گرفت و تیمش دو بر صفر برنده شد و حالا باز هم در دومین بازی رسمی باید مقابل این تیم البته در شرایطی متفاوت قرار بگیرد. پرسپولیوس بعد از بازی حذفی در تاریخ ۷ آذر باید به قزوین رفته و مقابل شمس‌آذر بازی کند و یک هفته بعد از آن هم در دربی بزرگ پایتخت مقابل استقلال قرار خواهد گرفت. دیدار با پیکان تنها به فاصله چهار روز بعد از دربی احتمالاً در شهرقدس (به میزبانی پیکان) برگزار خواهد شد و تاریخ دو بازی پایانی نیم‌فصل مقابل آلومینیوم اراک (خانگی) و مس رفسنجان (خارج از خانه) هنوز اعلام نشده است. با این حال نکته مهم این است که بعد از بازی جمعه مقابل استقلال خوزستان که در شهرقدس برگزار می‌شود اوسمار و تیمش خیلی زود از هواداران دور خواهند شد چراکه سرخ‌ها بیش از یک ماه در تهران به میدان نمی‌روند، در واقع با توجه به اینکه دربی تهران در پایتخت برگزار نخواهد شد، پرسپولیوس بعد از فیفادی باید در تبریز، قزوین و شهر میزبان دربی که شاید شیراز یا اراک باشد به میدان برود و تا بازی مقابل پیکان که ۱۸ آذر برگزار می‌شود در پایتخت بازی نخواهد کرد.

خاطره تلخ اوسمار از جام حذفی

دو سال قبل پرسپولیوس به‌عنوان مدافع عنوان قهرمانی و تیمی که فصل قبلش در قهرمانی‌های داخلی دبل کرده بود پا به رقابت‌های جام حذفی گذاشت. پرسپولیوس در مقطع سرمربیگری یحیی گل‌محمدی نیم‌فصل را پشت سر گذاشت و البته با برگزاری مسابقات مرحله گروهی لیگ قهرمانان آسیا از این مسابقات کنار رفت. در واقع شروع جام حذفی از زمستان و مقطعی که اوسمار سرمربی شده بود رقم خورد. جایی که پرسپولیوس در چهارمین بازی با هدایت این مربی برزیلی در تهران نفت و گاز گچساران را با سه گل شکست داد اما در مرحله بعد اسیر گربه سپاهش شد.

پرسپولیوس در آن فصل از مسابقات جام حذفی در مرحله دوم به قرعه دشوار آلومینیوم در اراک برخورد کرد و با اینکه در یک بازی هیجان‌انگیز ابتدا دیویر صفر پیش افتاد در نهایت با تساوی ۲-۲ به وقت‌های اضافه رفت و سپس با وجود برتری ۴ بر ۲ در نهایت تساوی ۴-۴ تن به داد و سرانجام با باخت ۱۰بر ۹ در ضربات پنالتی وداعی تلخ با این رقابت‌ها داشت.

در واقع هم اوسمار از جام حذفی خاطره خوشی ندارد هم پرسپولیسی‌ها با هدایت او خیلی زود از این مسابقات کنار رفتند تا بیشتر از قبل نگران بازی با تراکتور در شروع جام حذفی فصل تازه باشند.

محرم نویدکیا سرمربی سپاهان دربارۀ بازی برگشت تیمش مقابل آخال ترکمنستان در لیگ قهرمانان آسیا می‌گوید: «بازی رفت برای ما تجربه بزرگی بود. فکر می‌کردیم کار ساده‌ای در پیش داریم، اما دیدیم که چقدر رقابتی می‌تواند سخت باشد.»

محرم نویدکیا سرمربی سپاهان درباره بازی برگشت تیمش مقابل آخال ترکمنستان در لیگ قهرمانان آسیا می‌گوید: «بازی رفت برای ما تجربه بزرگی بود. فکر می‌کردیم کار ساده‌ای در پیش داریم، اما دیدیم که چقدر رقابتی می‌تواند سخت باشد. از آن بازی درس‌های زیادی گرفتیم و می‌دانیم فردا چه چیزی انتظارمان را می‌کشد. برای تیم آخال احترام زیادی قائلم. در بازی قبلی با تمام وجود جنگیدند و سعی کردند از تیم خود دفاع کنند. بازی امروز هم همین‌طور است؛ یک مسابقه سنگین و فشرده که باید باهوش و با تمرکز بالا در آن حاضر شویم. بازی رفت باید برای ما تبدیل به تجربه شده باشد تا منطقی‌تر بازی کنیم. اگر موقعیتی به دست آورديم، باید از آن استفاده کنیم تا این بازی مهم را به نفع خودمان تمام کنیم. صدرنشینی در گروه می‌تواند به همین بازی بستگی داشته باشد و امیدوارم عملکرد خوبی داشته باشیم. در بازی اول خیلی تحت فشار بودیم. نتایج خوبی گرفتیم، اما از نظر نوع بازی هنوز به چیزی که می‌خواهم نرسیده‌ام. خوشبختانه از نظر روانی شرایط بهتری داریم و فشار روی بازیکنان کمتر شده است. امیدوارم امروز با آرامش بیشتری بازی کنیم و از دقیقه اول به دنبال گل نرویم. باید منطقی و حساب‌شده پیش برویم تا در زمان مناسب به نتیجه برسیم. بازی‌های قبلی آخال را دیده‌ام. تیمی است که در فاز هجومی بازیکنان خطرناکی دارد.

بر کناری پیروانی به کارگردانی اوسمار؟!

تنها یک روز بعد از مدیرعاملی پیمان حدادی در باشگاه پرسپولیوس شنیده شده او قصد دارد تغییر مهمی در تیم اصلی اعمال کرده و مدیر تیم را تغییر دهد.

اخیر رسانه‌ها حاکی از آن است که حدادی در نظر دارد افشین پیروانی مدیر تیم پرسپولیوس را کنار گذاشته و فرد دیگری را جایگزین کند. اتفاق مهمی که به نظر نمی‌رسد انجامش چندان ساده باشد. افشین پیروانی طی شش سال گذشته مدیر یا همان سرپرست تیم پرسپولیوس بوده است و با مربیان زیادی از برانکو و کالدرون گرفته تا گاریدو و کارتال کار کرده و در مقطع اول سرمربیگری اوسمار ویرا هم در تیمش فعالیت داشته است.

پیروانی جایگاه مهمی نزد جامعه هواداری پرسپولیوس دارد و البته برخی پیشکسوتان نیز همواره در مصاحبه‌های خود بر اهمیت حضور او در رختکن و ایستادن مقابل مسائلی که باید از حق پرسپولیوس دفاع کند تأکید می‌کنند اما در فصول اخیر مسائلی پیش آمده که علیه پیروانی بوده است. یکی از این مسائل ارتباط مثبت پیروانی با هوادار متمول است که در دوره مدیریت درویش برقرار بود اما به نظر می‌رسد مدیریت جدید نمی‌خواهد این موضوع ادامه داشته باشد.

به هر حال موضوع کنار گذاشتن پیروانی از پرسپولیوس به‌قدری حساسیت‌برانگیز شده که خبر‌گزاری‌ها هم با احتیاط درباره‌اش می‌نویسند. دیروز خبرگزاری مهر در این باره نوشت: «انتشار این خبر با واکنش منفی جمعی از پیشکسوتان پرسپولیوس مواجه شده است؛ افرادی که طی سال‌های اخیر از حامیان اصلی پیروانی محسوب می‌شدند. حمایت آنها تا جایی پیش رفت که شب گذشته با برخی مدیران باشگاه تماس گرفته و انتقادهای تندی نسبت به تصمیم احتمالی برای برکناری پیروانی مطرح کردند. برخی پیشکسوتان نیز قصد دارند طی امروز و فردا با انجام مصاحبه‌هایی، حمایت علنی خود از پیروانی را اعلام کنند و هر گونه تغییر در جایگاه سرپرستی تیم را زیر سؤال ببرند.»

خبر گزاری فارس اما بدون اینکه نامی از پیروانی ببرد، نوشت: «گفته می‌شود چند عضو قدیمی باشگاه پرسپولیس در تلاش هستند تا با به وجود آوردن حواشی برای نفراط جدیدی که می‌خواهند توسط حدادی به باشگاه پرسپولیس ملحق شوند، زمینه منتفی شدن حضور آنان را فراهم کنند. این افراد به‌دنبال حفظ جایگاه خود در باشگاه هستند و به همین خاطر تلاش‌های زیادی برای مقابله با این تغییرات انجام داده‌اند. در این بین از چند پرسپولیوسی قدیمی هم نام برده می‌شود و باید دید که پیمان حدادی برای انجام این تغییرات چه برنامه‌ای خواهد داشت.»

موضوع برکناری افشین پیروانی در حالی مطرح می‌شود که از مدت‌ها قبل گفته می‌شد اوسمار در صورتی به پرسپولیوس باز خواهد گشت که افشین پیروانی در تیم نماند. با وجود این اوسمار در همان روز شروع کارش جلسه‌ای با پیروانی داشت و به نظر در ظاهر همه چیز بین آنها صمیمی و شفاف بود. با وجود این هیچ بعید نیست باشگاه پرسپولیوس در پی خواسته سرمربی جدید این اقدام را انجام داده باشد هر چند هیچ کس در باشگاه این نکته را تأیید نکرده است.

۴۵۰ دقیقه در حسرت یک دقیقه بازی!

با این حال، فوتبال همواره پر از اتفاقات غیرقابل پیش‌بینی است. ممکن است در صورت مصدومیت، تغییر تاکتیک یا افت عملکرد رقبای دوباره فرصت به جلای برسد. اما در شرایط فعلی، این مدافع ملی‌پوش باید صبور بماند و در تمرینات با تلاش مضاعف اعتماد از دست رفته کادرفنی را بازگرداند.

تدریدی نباید داشت که ماجرای نیمکت‌نشینی ابوالفضل جلالی در استقلال نمونه‌ای از واقعیت بی‌رحم فوتبال حرفه‌ای است؛ جایی که یک بازیکن جوان و باتalگیزه با نمایش جای ستاره‌ای باتجربه را بگیرد و او را مأیوس و ناامید کند. هرچند گودرزی در تازه‌ترین اظهارات خود به نیکی از جلالی یاد کرده است اما جامطلبی این بازیکن جوان عرصه را بر جلای تنگ کرده است.

آدان جایگاهش را پس می‌گیرد؟

با مصدومیت حبیب قرععباسی در دیدار اخیر استقلال برابر آلومینیوم اراک، حالا نوبت به آدان رسیده تا بار دیگر در ترکیب اصلی ای‌پوشان قرار گیرد. دروازبان باتجربه و کهنه‌کار استقلال پس از چند هفته نیمکت‌نشینی، این بار در دیدار حساس برابر الوحدات اردن در چهارچوب رقابت‌های لیگ نخبگان آسیا فرصت بزرگی برای درخشش پیدا کرده است.

ریکاردو ساپینتو و اعضای کادر فنی استقلال در روزهای اخیر تلاش کرده‌اند آدان را از نظر روحی و روانی در بهترین شرایط ممکن قرار دهند تا با اعتمادبه‌نفس و تمرکز بالا در زمین حاضر شود.

آدان که پیش از این نیز نمایش‌های پرنوسانی از خود نشان داده بود، حالا می‌داند این بازی می‌تواند نقطه عطفی در مسیر بازگشتش به ترکیب اصلی استقلال باشد.

پرسپولیسی و اوسمار یک ماه دور از خانه

✿ عرفان حمیدی – قرعه پرسپولیوس در شروع جام حذفی سخت‌ترین قرعه ممکن بود. فصل قبل پرسپولیوس در مرحله دوم این مسابقات با سپاهان در اصفهان بازی کرد و در وقت‌های اضافه با یک بازیکن کمتر شکست خورد.

محرم نویدکیا سرمربی سپاهان دربارۀ بازی برگشت تیمش مقابل آخال ترکمنستان در لیگ قهرمانان آسیا می‌گوید: «بازی رفت برای ما تجربه بزرگی بود. فکر می‌کردیم کار ساده‌ای در پیش داریم، اما دیدیم که چقدر رقابتی می‌تواند سخت باشد.»

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

سرمربی برزیلی که از بازی جمعه این هفته در شهرقدس اولین مسابقه خود را در نقش تازه تجربه خواهد کرد در همین گام نخست مقابل حریفی قرار خواهد گرفت که تقابل با آن یادآور بازی بزرگ دو فصل قبل بود که در ورزشگاه آزادی شکست سه بر صفر نیمه نخست را با برد ۴ بر ۳ در پایان بازی عوض کرد و همان کامبک تاریخی زمینه‌ساز قهرمانی تیمش شد.

قرعه پرسپولیوس در شروع جام حذفی سخت‌ترین قرعه ممکن بود. فصل قبل پرسپولیوس در مرحله دوم این مسابقات با سپاهان در اصفهان بازی کرد و در وقت‌های اضافه با یک بازیکن کمتر شکست خورد تا خیلی زود از دور رقابت‌ها کنار برود اما امسال قرعه بدتر و دشوارتر هم شد چرا که در همان مرحله اول باید با تراکتور در تبریز بازی کند و البته هنوز مشخص نیست که این بازی قطعاً بدون تماشاگر خواهد بود یا نه.

از آنجایی که این مسابقه حد فاصل ۲۸آبان تا اول آذر برگزار خواهد شد

نویدکیا: آخال در فاز هجومی خطرناک است

محرم نویدکیا سرمربی سپاهان دربارۀ بازی برگشت تیمش مقابل آخال ترکمنستان در لیگ قهرمانان آسیا می‌گوید: «بازی رفت برای ما تجربه بزرگی بود. فکر می‌کردیم کار ساده‌ای در پیش داریم، اما دیدیم که چقدر رقابتی می‌تواند سخت باشد.»

نیاز به بازیکن جوان دارد و ساپینتو همین کار را انجام داد و با اطمینان به برخی از بازیکنان جوان توانست در هفته‌های اخیر نتایج خوبی کسب کند. البته در کنار این بازیکنان جوان چند بازیکن خوب خارجی هم حضور دارند که ترکیب تیم برنده را تشکیل داده‌اند. استقلال علاوه بر بازیکنان شاخصی که در ترکیب اصلی دارد، روی نیمکت نیز از بازیکنان خوبی بهره می‌برد که این بازیکنان می‌توانند در زمان مناسب به تیم کمک کنند.»

او با اشاره به نیمکت‌نشینی برخی بازیکنان نامدار این تیم، بیان داشت: «ساپینتو در روزهای ابتدایی هیچ شناختی از تیم نداشت و این عاملی شد تا این تیم در لیگ برتر و لیگ ۲قهرمانان آسیا شکست بخورد اما او به یکباره تصمیم گرفت تا تغییراتی ایجاد و برخی بازیکنان همچون رامین رضاییان که سن و سال بالایی دارد را نیمکت‌نشین کند. علاوه بر این مصدومیت‌های برخی بازیکنان باتجربه هم باعث شد تا بازی به جوان‌ترهای تیم برسد و کادرفنی متوجه شود که می‌تواند به جوان‌ترها اطمینان کرد.»

این پیشکسوت استقلال به صحبت‌های خود اینگونه ادامه داد: «بازی مقابل آلومینیوم اراک بازی خوبی بود. در ابتدای بازی این آلومینیوم بود که توانست سوار بر بازی شود و به استقلال فشار وارد کند اما درخشش برخی بازیکنان تیم همچون یاسر اسانی و علیرضا کوشکی باعث شد تا شرایط تغییر کند و استقلال بازی را به‌دست بگیرد و در پایان هم به یک برد شیرین دست یابد. پس از بازی با آلومینیوم هواداران از نتیجه به‌دست آمده راضی بودند و امیدوارم که تیم با حمایت هواداران در این فصل به جایگاه واقعی خود بازگردد.» عبداللهی با اشاره به این موضوع که استقلال در حال حاضر برای هر تیمی خطرناک است، افزود: «با گذشت زمان شرایط استقلال بهتر از این هم خواهد شد چراکه هر چه تعداد بازی‌ها بیشتر شود بازیکنان با یکدیگر هماهنگ‌تر خواهند شد. تیم تمرینات پیش‌فصل را از دست داد و اگر این اتفاق نمی‌افتاد می‌توانست بازی‌های ابتدایی را با برد آغاز کند. استقلال روزبه‌روز بهتر می‌شود. امسال فصل سختی برای استقلال است چراکه تیم باید هم در لیگ برتر و هم در آسیا به میدان برود.»

او با خصوص بازی بعدی استقلال با سپاهان این گونه صحبت کرد: «بار اولی که ساپینتو به ایران آمد و هدایت استقلال را برعهده گرفت، نتوانست در بازی مقابل تیم‌های بزرگ نتیجه بگیرد اما حالا شرایط فرق کرده و استقلال با این بازی‌هایی که از خود به نمایش گذاشته است، می‌تواند سایر تیم‌های مدعی همچون سپاهان را هم شکست دهد. البته سپاهان همیشه یک تیم مدعی است اما این استقلال می‌تواند مقابل هر حریفی برنده باشد.»

یکی از اتفاقات پراهمیت در ترکیب استقلال، نیمکت‌نشینی طولانی‌مدت ابوالفضل جلالی، مدافع ملی‌پوش این تیم بوده است. جلالی که در آغاز فصل یکی از مهره‌های اصلی استقلال به‌شمار می‌رفت، اکنون بیش از ۴۵۰دقیقه است که حتی یک دقیقه هم فرصت حضور در زمین را پیدا نکرده است. این در حالی است که او در دیدار مقابل المحرق بحرین در ترکیب اصلی حضور داشت، اما استقلال در آن مسابقه شکست خورد و از آن پس جلالی از ترکیب اصلی کنار گذاشته شد.

آغاز نیمکت‌نشینی از بازی با المحرق

دیدار با المحرق نقطه عطفی در تغییر وضعیت جلالی بود. استقلال در آن مسابقه با نمایشی نه‌چندان مطمئن در سمت چپ دفاعی، گود، نتیجه را واگذار کرد و پس از آن ریکاردو ساپینتو تصمیم گرفت، تغییراتی در ساختار تیمش ایجاد کند. از همان بازی به بعد، ابوالفضل جلالی دیگر در هیچ‌یک از دیدارهای استقلال به میدان نرفت. او در بازی‌های تیمش مقابل چادرملو، مس رفسنجان، الوحدات اردن، فجرسیاسی و آلومینیوم اراک غایب بود و به‌نظر می‌رسد در دیدار برگشت برابر الوحدات نیز شانسش برای بازگشت به ترکیب اصلی نداشته باشد.

گودرزی: پدیده‌ای که فرصت را ربود

در غیاب جلالی، حسین گودرزی جوان در پست دفاع-هافبک چپ استقلال به میدان رفت و عملکردی فراتر از انتظار داشت. گودرزی با نمایش پرانرژی، جنگندگی بالا و دوندگی مداوم توانست اعتماد کامل کادرفنی را جلب کند. او نه‌تنها در وظایف دفاعی موفق ظاهر شده، بلکه در کارهای هجومی نیز با نفوذهای هوشمندانه و ارسال‌های دقیق، نقش مؤثری در بازی تیمش ایفا کرده است.

● دلار ۹۳,۴۰۰ ● یورو ۱۰۸,۸۲۰ ● پوند ۱۲۵,۴۸۰ ● درهم ۲۵,۵۵۰ ● لیر ۲,۳۰۰ ● سکه ۸۵,۴۵۰,۰۰۰ ● سکه بهار آزادی ۷۶,۶۱۰,۰۰۰ ● نیم سکه ۴۵,۲۰۰,۰۰۰ ● ربع سکه ۲۶,۷۴۰,۰۰۰ ● سکه گرمی ۱۴,۸۰۰,۰۰۰ ● طلای ۱۸ عیار ۷,۵۹۰,۰۰۰ ● طلای ۲۴ عیار ۱۰,۱۰۰,۰۰۰ ●

روزنامه **دراقتصاد** اقتصادی-دانش

یکشنبه ۵۲ آذر ماه ۱۴۰۴ شماره ۸۰۷
www.marzeghtesad.ir

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین
مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی
چاپ: جام جم
آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶
تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

بهینه‌سازی انرژی در تله دولتی

مر ترضی اکبری -در دهه‌های اخیر، دولت‌ها با گرایش‌های سیاسی مختلف تلاش داشتند تا با ایجاد سازمان‌های جدید، کاهش مصرف یا هدمفمندسازی انرژی را پیگیری کنند

در دهه‌های اخیر، دولت‌ها با گرایش‌های سیاسی مختلف تلاش داشتند تا با ایجاد سازمان‌های جدید، کاهش مصرف یا هدمفمندسازی انرژی را پیگیری کنند؛ تلاش‌هایی که فارغ از شیوه اجرای آن، به نتایج مورد انتظار نرسیدند. حالا در دولت چهاردهم، سازمان «بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی» قرار است این وظیفه را بر عهده بگیرد. با این حال، کارشناسان معتقدند، ایجاد تشکیلات دولتی جدید، مشکل ناترازی انرژی را حل نمی‌کند و راه بهینه برون‌رفت از وضع موجود، ایجاد اصلاحات اساسی در ساختار حکمرانی اقتصادی است.

بهینه‌سازی انرژی در تله دولتی

فرشته رضایی: در میانه بحران‌های آب، برق، گاز و بنزین، مسعود پزشکیان تصمیم گرفت سازمانی با عنوان «بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی» ایجاد کند تا در این چارچوب، تمرکز و نظارت بر بخش انرژی افزایش یابد و بخشی از معضل مزمن ناترازی‌ها سامان یابد. اما این سازمان تازه‌تاسیس پیش از آنکه فعالیت جدی خود را آغاز کند، با حواشی مربوط به انتصاب رئیس آن، که از چهاردهی انرژی به دولت یسین‌پس بود، موجی از انتقادها و گمانه‌زنی‌ها را برانگیخت. با وجود این، بسیاری همچون رویه معمول، توصیه کردند منتظر بمانند تا نتیجه عملکرد رئیس منصوب‌شده و کارنامه این سازمان جدید در حوزه انرژی مشخص شود. اما این نخستین بار نیست که چنین نهادی برای سیاستگذاری و مدیریت انرژی ایجاد می‌شود؛ زیرا وزارتخانه‌های نفت و نیرو همواره متولی برنامهریزی در این عرصه بوده‌اند و از اواسط دهه ۷۰ تاکنون، سازمان‌هایی با عناوینی همچون «سازمان انرژی‌های نو ایران (سانا)»، «سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سایا)»، «شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت» و نهایتاً «سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)» در این حوزه فعالیت داشته‌اند.

بر اساس نامه و حکم مسعود پزشکیان برای سقاب اصفهانی، قرار است سازمان جدید با اساسنامه‌ای تازه و به‌صورت نهادی دولتی زیر نظر رئیس‌جمهور تشکیل شود و از ادغام شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا) و ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت پدید آید. طبق حکم رئیس دولت چهاردهم، ماموریت این سازمان ایجاد هماهنگی فرایختی، اعمال مدیریت کلان و متمرکز بر مصرف انرژی، سامان‌دهی بهینه‌سازی و رفع ناپایداری انرژی، تعیین میزان و نحوه تخصیص همه یارانه‌های انرژی و پیگیری پروژه‌های بهینه‌سازی در بخش‌های عرضه و مصرف خواهد بود.

با وجود شفاف بودن سازوکارهای اجرایی این سازمان تازه‌تاسیس و برنامه‌هایی که قرار است ارائه شود، سیاست‌های انرژی در سال‌های گذشته نیز کم و بیش مشخص بوده‌اند. آنچه سال‌ها مورد انتقاد کارشناسان قرار داشته، تداوم سازمان‌سازی‌های موازی و دولتی‌کردن هرچه بیشتر امور انرژی است. زیرا دولت، در جایگاه کارفرمای بزرگ و بازیگر مسلط بازار انرژی، عملاً تمام این بازار را در اختیار دارد و جز تاکید بر بهینه‌سازی مصرف، ایده جدی برای اصلاح ساختار بازار و سپردن آن به سازوکارهای رقابتی ارائه نکرده است. از سوی دیگر سازمان جدید اگر از استقلال کافی برخوردار نباشد و در صورتی که این نهاد نتواند در تعیین اولویت‌های بودجه‌ای، شکل‌دهی به استراتژی کلان پروژه‌های انرژی، یا بازنگری اساسی در نظام قیمت‌گذاری و یارانه‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد، در عمل از یک مرجع سیاستگذار و اهرم واقعی قدرت صرفاً به یک شورا

اینفو گرافیک

ردپای دزدهای آماتور در لوور

ردپای دزدهای آماتور در لوور

این اعتراض به ضربه خوردن بزرگ‌ترین موزه هنر نوشت، این اظهارات دو هفته پس از آن مطرح شد که پس از گذشت دو هفته از سرقت بی‌سابقه لوور در روز جهان از بزهکاران خرده‌پا در حالی صورت گرفته است سارقان، کامیونی را مقابل «لوور»، پربازدیدترین موزه روشن، لوور بکیو دادستان پاریس اعلام کرد احتمال دخالت که یکی از عاملان سرقت همچنان متواری است و جهان پارک کردند

و نبود سازوکار طبیعی برای اصلاح مصرف.

ضرورت کاهش نقش دولت در اقتصاد انرژی

هاشم اورعی با طرح این پرسش که چطور انتظار داریم بدون اصلاح اقتصاد انرژی به تعادل برسیم، ادامه داد: قطعاً بدون اصلاح قیمت‌گذاری، گشایشی حاصل نمی‌شود. اما قیمت تنها بخش نسخه نیست. اصلاح قیمت باید در چارچوبی کامل و همراه با آزادسازی تدریجی بازار انجام شود.

اورعی با اشاره به اینکه دولت شجاعت لازم را برای انجام اصلاحات قیمتی ندارد، افزود: وقتی تدریجاً مسئولیت را از دولت بگیریم و بازار را فعال کنیم، فشار تصمیم‌گیری قیمتی از دولت برداشته می‌شود. نمونه ساده‌اش کالاهای روزمره است. اگر فردا قیمت تخم‌مرغ یا هندوانه بالا برود، کسی دولت را مقصر نمی‌داند. اما چون دولت در انرژی مستقیم قیمت‌گذاری می‌کند، هر تغییری به فوریت سیاسی می‌شود و همین، مانع اصلاح است. هم‌زمان با کاهش نقش دولت در اقتصاد انرژی، دولت باید نقش حمایتی خود را از مسیر یارانه مستقیم و هدفمند به اقشار آسیب‌پذیر ایفا کند تا فرآیند اصلاح برای مردم قابل تحمل باشد. نمی‌توان قیمت را آزاد و مردم را رها کرد. دولت باید در سال‌های اولیه کنار مردم بایستد تا امکان عبور آرام از این مرحله به وجود بیاید. او درباره اینکه چرا دولت‌ها طی دهه‌های اخیر با اینکه بارها درباره کاهش تصدی‌گری صحبت کرده‌اند، اما در عمل هرگز از دخالت در بازار انرژی دست نکشیده‌اند، توضیح داد: دولت وقتی بزرگ می‌شود، به‌طور طبیعی برای خودش کار می‌تراشد. بوروکراسی گسترده، چنان نیرویی ایجاد می‌کند که مدام بزرگ‌تر شود نه کوچک‌تر. مانند همان قاعده معروف بازدهی نزولی است؛ وقتی تعداد بازیگران دولتی از حدی بیشتر می‌شود، نه تنها کارآمدی افزایش نمی‌یابد بلکه کاهش پیدا می‌کند و حتی اثرات معکوس می‌گذارد. در حوزه انرژی همین اتفاق افتاده است.

فقدان یک بازار واقعی برای بخش برق

این استاد دانشگاه در حوزه انرژی با اشاره به اینکه حتی مسوولان مرتبط نیز نمی‌دانند حدود اختیارات و وظایف کدام نهاد چیست و چه کسی دقیقاً مسوول چه بخشی است، افزود: همین امروز هم مثلاً در وزارت نیرو، معاونتی مانند ساتبا وجود دارد که در حوزه بهره‌وری انرژی الکتریکی مسئولیت دارد. پس وقتی سازمانی جدید شکل می‌گیرد که بخشی از ماموریتش همان حوزه است، پرسش مهم این است که وظایف با چه منطقی تقسیم شده؟ ما در آغاز تشکیل این سازمان جدید، از خود وزارت نیرو شنیدیم که ساتبا به کار خود ادامه می‌دهد. پس نقش سازمان جدید چیست؟ این سردرگمی حتی در سطح مدیران بالادستی نیز وجود دارد چه رسد به مردم.

اورعی با اشاره به تجربه‌خصوصی‌سازی در چارچوب اصل ۴۴ گفت: خصوصی‌سازی در ایران نمونه بارز تناقض است. قرار بود دولت از مدیریت و مالکیت بنگاه‌ها کنار برود، اما اجرای خصوصی‌سازی به دست کسانی سپرده شد که بیشترین زبان را از آن می‌دیدند. طبیعی است که چنین فرآیندی به‌خصوصی‌سازی واقعی منجر نشود. نهایتاً خصوصی‌سازی مالکیتی رخ داد، آن هم نه برای بخش خصوصی واقعی بلکه برای نپادها، بنیادها و مجموعه‌هایی که ذاتاً دولتی هستند، حتی اگر عنوان خصوصی داشته باشند.

او با اشاره به مثال صنعت برق گفت: بارها گفته می‌شود ۶۰ درصد تولید برق در اختیار بخش خصوصی است. اولاً بخش بزرگی از این مجموعه‌ها خصوصی واقعی نیستند؛ متعلق به نهاده‌ا و بنیادها هستند. ثانیاً حتی همان بخش‌ها که خصوصی محسوب می‌شود عملاً برق را به شبکه‌ای کاملاً دولتی تحویل می‌دهد و زیر نظر مدیریت وزارت نیرو قرار دارد. پس حتی آنجا هم مدیریت دولتی بر جریان تولید مسلط است. نتیجه این است که رقابتی وجود ندارد، قیمت‌ها دستوری است و فضایی برای ظهور بازار واقعی وجود ندارد.

صرفه‌جویی یا اصلاح ساختار اقتصادی

اورعی در بخش دیگری از سخنان خود درباره اصرار بخشی از سیاستگذاران بر طرح‌هایی مانند «صرفه‌جویی» بدون اصلاح ساختار اقتصادی گفت: بهره‌وری زمانی معنی دارد که یک کالا برای مصرف‌کننده ارزش داشته باشد. وقتی در زمستان ۸۰درصد گاز کشور در بخش خانگی مصرف می‌شود و قیمت آن در عمل نزدیک به صفر است، چگونه می‌توان از مردم توقع داشت مصرف خود را اصلاح کنند؟ مردم حتی نمی‌دانند ماهانه چقدر برای گاز پرداخت می‌کنند. وقتی پیام قیمت این است که

انرژی بی‌ارزش است، درخواست بهینه‌سازی تبدیل به حرفی بی‌معنا می‌شود. او با اشاره به تجربه‌های اخیر در شهرهای بزرگ افزود: وقتی در بیک‌های مصر، مسوولان می‌گویند اگر ۱۰ درصد صرفه‌جویی شود مشکل حل می‌شود، این یک نگاه ساده‌انگارانه است. نمی‌شود ساختار غلط را رها کرد و از مردم خواست هزینه ناکارآمدی آن را بدهند. مردم زمانی صرفه‌جویی می‌کنند که احساس کنند سیستم عادلانه است و دولت به جای دخالت در قیمت‌گذاری، نقش نظارتی و حمایتی دارد، نه اینکه نتیجه منفی سیاست‌های غلط بر دوش آنها بیفتد.

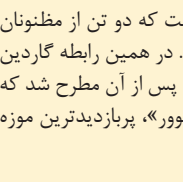
او درباره ناکارآمدی ساختار فعلی دولت در بخش انرژی ادامه داد: وقتی مردم می‌بینند در وزارت نیرو فقط در بخش برق بیش از ۵۳ هزار نفر مشغولند، یا وقتی می‌شوند در نهاد ریاست جمهوری هزاران نفر حضور دارند که حتی رئیس‌جمهور می‌گوید که این افراد اگر در خانه بمانند وضعیت کارکرد نهاد بهتر می‌شود، طبیعی است که اعتماد عمومی به کارآمدی سیستم از بین می‌رود. اما این وضع تنها مربوط به یک نهاد نیست؛ کل ساختار دولتی همین وضعیت را دارد و وقتی ناکارآمدی گسترده است، طبیعی است که مردم حاضر نمی‌شوند بار بیشتری را به دوش بکشند.

به گفته اورعی بخش دولتی ذاتاً بنگادار خوبی نیست و ادامه دخالت دولت در قیمت‌گذاری و مدیریت مستقیم انرژی، نه تنها بهبودی ایجاد نمی‌کند بلکه مانع شکل‌گیری هرگونه سازوکار طبیعی برای تعادل‌بخشی می‌شود. اگر نیروهای بازار فعال نباشند، اگر قیمت حاصل عرضه و تقاضا نباشد، اگر تولیدکننده و مصرف‌کننده در فضایی رقابتی با هم مواجه نشوند، نمی‌توانیم انتظار تعادل داشته باشیم. این اصل اقتصاد است و هیچ استثنایی ندارد. او با انتقاد از برخی سازوکارهای موجود افزود: وقتی قیمت‌های در وزارت نیرو قیمت را تعیین می‌کند، این اسمش بازار نیست. تصمیم‌گیری اداری است. هیچ‌جای دنیا این‌طور نیست. ما از یک‌سو سازوکارهای اقتصادی را کنار گذاشته‌ایم و از سوی دیگر توقع داریم بحران حل شود و حالا با ایجاد یک سازمان جدید می‌خواهیم این روند غلط را تعمیق کنیم.

عکس نوشت

کارتون

۴ایران: چهارمین کشور استخراج‌کننده رمزارز

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان تهران با بیان اینکه آرزان بودن قیمت برق در ایران، موجب شده کشور به‌پشت‌مانبرهای غیرمجاز تبدیل شود، گفت: ایران چهارمین کشور استخراج‌کننده رمزارز در جهان است و حدود ۱۲میلیون ایرانی در این بازار فعالیت دارند.

به گزارش ایرنا، افزایش شدید قیمت ارزهای دیجیتال از یک سمت و ارزان بودن قیمت برق در کشورمان از جمله دلایل اصلی برای افزایش استخراج‌کنندگان غیرمجاز رمزارز شده و همین امر سبب افزایش میزان مصرف برق شده است. در این رابطه اکبر حسن بکلو،مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان تهران، در زمینه رشد ماینرهای غیر مجاز در استان تهران با اشاره به آمارهای رسمی اعلام کرد: ایران چهارمین کشور استخراج‌کننده رمزارز در جهان است و حدود ۱۲میلیون ایرانی در این بازار فعالیت دارند.وی ادامه داد: تخمین زده می‌شود در کشور حدود ۴۲۷ هزار دستگاه ماینر فعال است که بیش از ۱۴۰۰ مگاوات برق را به‌صورت شبانه‌روزی مصرف می‌کنند.

مدیرعامل توزیع نیروی برق استان تهران افزود: در این استان از ابتدای طرح مقابله با رمزارزهای غیرمجاز تاکنون حدود ۱۰۴ مزرعه غیرمجاز استخراج رمزارز کشف شده و بیش از ۱۴۶۵ دستگاه ضبط شده با توان مصرفی معادل ۳۳۵۹ کیلووات که معادل مصرف حدود ۱۰ هزار واحد مسکونی است و فشار سنگینی بر شبکه وارد کرده و موجب ناترازی و کاهش پایداری تامین برق برای مشترکان خانگی و صنعتی شده است. رئیس هیات‌مدیره شرکت توزیع نیروی برق استان تهران با تاکید بر اینکه بیش از ۹۵ درصد این دستگاه‌ها برق غیرمجاز استفاده می‌کنند، گفت: فعالیت مزارع استخراج رمزارز به‌ویژه در قالب واحدهای صنعتی، مصرف غیرمجاز برق را به شدت افزایش داده و ضمن تحمیل فشار به شبکه، باعث اتلاف منابع یارانه‌ای و کاهش توان تولید صنایع شده است.

حسن بکلوافزود: در استان تهران، شهرستان‌های مختلفی درگیر فعالیت‌های غیرمجاز استخراج رمزارز هستند. شهرستان‌های مانند پاکدشت، فیروزکوه، ملارد، شهرقدس، کهریزک و مناطق صنعتی در جنوب غرب تهران بیشترین میزان کشف ماینرهای غیرمجاز را داشته‌اند. برای نمونه در ۶ ماهه نخست سال جاری ۸۰ مزرعه غیرمجاز با ۱۳۰۰ دستگاه ماینر کشف شد که مصرف برق آنها معادل ۸ هزار مشترک خانگی بود.

وی درباره روش‌های پنهان‌کاری متخلفان ادامه داد: سارقان برق از روش‌هایی مانند مقر تول، دفن دستگاه‌ها در زیر زمین و استفاده از اشیاءهای صنعتی یارانه‌ای بهره می‌برند که شناسایی آنها را دشوار می‌کند. با این حال تیم‌های تخصصی شرکت توزیع و گشت‌های نظارتی، همراه با دستگاه‌های امنیتی و انفجلی، به‌صورت مستمر این مراکز را رصد و با متخلفان برخورد می‌کنند. حسن بکلوافزود: در برخی موارد، افراد متخلف تلاش کرده‌اند با افزودن برخی مزارع غیرمجاز به سیستم از بین می‌رود. اما اقدام تشییع حقوق بیت‌المال است و دستگاه قضایی با جدیت در حال رسیدگی است. مدیرعامل شرکت ضمن قدردانی از همکاری مردم گفت: همکاری مردم در گزارش موارد مشکوک نقش مهمی در کشف مزارع غیرمجاز داشته و نشان می‌دهد که مردم شبکه برق را «ثروت ملی» خود می‌دانند.

❖ شرایط سخت آبی در تهران

همزمان با کاهش شدید بارش‌ها در کشور و به‌خصوص تهران سخنگوی صنعت آب از اتخاذ تصمیم‌های ویژه برای مدیریت بحران آب شرب تهران خبرداد. به گزارش «ایرنا» کاهش شدید بارش‌ها در کشور پائیزی خشک را برای امسال رقم زده است؛ همین امر سبب شده منابع آب سطحی کشور که تامین‌کننده بخشی از آب مورد نیاز است با کمبود شدید روبه‌رو شوند.

روزهای آخر شهریور ماه امسال بود که محمدرضا کاویان‌پور، رئیس موسسه تحقیقات آب، گفت: میزان بارش‌های فصل پاییز کمتر از وضعیت نرمال خواهد بود، این‌س میزان در بخشی از مناطق مهم کشور مانند نواحی شمالی با کاهش بیشتری همراه می‌شود.اکتوب و در تازه ترین اقدام عیسی بزرگ‌زاده سخنگوی صنعت آب کشور،از برگزاری نشست ویژه مدیریت بحران آب شرب تهران با حضور وزیر نیرو و استاندار تهران خبر داد.

در این نشست ضمن مرور آخرین وضعیت سد‌های پنج‌گانه و نحوه آبرسانی، میزان کاهش مصرف به دست آمده در سطح استان برای گذار از پاییز فراخشک کنونی تاکافی ارزیابی شد. در نشست مذکور با توجه به مدت زمان تاب آوری بسیار کم سد‌های لتیان، ماملو، لار و امیرکبیر و لزوم کاهش برداشت از این سد‌ها، تصمیمات ویژه‌ای برای کاهش مصرف آب شهروندان تهرانی، به میزان حداقل ۱۰ درصد بیشتر از مقدار کنونی اتخاذ شد. بزرگ‌زاده افزود: مقدار کاهش برنامه‌ریزی شده باید از طریق مدیریت توان‌مان وزارت نیرو و شهروندان به دست آید.

در پی کاهش شدید بارندگی‌ها و افت ورودی آب به سد‌های استان تهران، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران اعلام کرد که ذخیره فعلی ۱۴میلیون مترمکعبی در سد امیرکبیر تنها برای تامین آب شرب تهران به مدت کمتر از ۲ هفته کفایت می‌کند.

نشست خبری سخنگوی وزارت امور خار چه

خشک شدن دریاچه مهارلو – شیراز